

ಹಿಂ ಶ್ರೀ ಗುರು ಅಕ್ಷಮಹಾದೇವಿ ಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ

ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ, ಅರ್ಥ

ಇಂದ,
ಭ್ರಮರಾಂಭ, ಬಿ. ಆರ್.

ಓಂ ಶ್ರೀ ಗುರು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ

ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಜಗದ್ಗುರು ಕವಯತ್ರಿ

ವಿಶ್ವಗುರು, ವೈರಾಗ್ಯನಿಧಿ, ಜಗಜ್ಞೋತಿ, ಜಗನ್ನಾತೆ,
ಮಹಾಋಷಿ, ಪರಮಹಂಸೆ, ವೀರ ವೈರಾಗಿಣಿ,
ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಮಹಾದೇವಿ ಅಕ್ಕ —

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ
ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ

ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ

ಭ್ರಮರಾಂಭ, ಬಿ. ಆರ್.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ 'ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ' ಶಿವಶರಣೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಕೃತಿ. ಗುರುಕಾರುಣ್ಯ,
ತತ್ವಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಯೋಗದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತ್ರಿಪದಿ (ತ್ರಿವಿಧಿ) ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ
ಸುಂದರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಮೊದಲನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಮಹಿಮನೆ | ಸೋಮಶೇಖರ ಗುರುವೆ
ಕಾಮಿತದ ಫಲವ ಕೊಡು ಕಂಡಾ | ಎನ್ನ ಹೃ
ದ್ಧಾಮದೊಳು ನಿಂತು ಮರೆ ಕಂಡ || ೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಶ್ರೀ ಮಹಾಮಹಿಮನೆ: ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೆ / ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದವನೆ.
ಸೋಮಶೇಖರ ಗುರುವೆ: ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಗುರುವೇ.
ಕಾಮಿತದ ಫಲವ ಕೊಡು ಕಂಡಾ: ನಾನು ಬಯಸಿದ (ಕಾಮಿಸಿದ) ಸನ್ಮಂಗಳದ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಫಲವನ್ನು
ದಯಪಾಲಿಸು.
ಎನ್ನ ಹೃದ್ಧಾಮದೊಳು (ಹೃತ್ + ಧಾಮದೊಳು) ನಿಂತು ಮರೆ ಕಂಡ: ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ
(ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತು, ನನ್ನನ್ನು (ಸಂಸಾರ/ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ) ಕಾಯು / ಸಲಹು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೃತಿಯನ್ನು ಗುರು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.
"ಅಪಾರ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಓ ಪರಮ ಗುರುವೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುಕ್ತಿ
ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪವಿತ್ರ ಆಸೆಯ ಫಲವನ್ನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು. ನನ್ನ ಹೃದಯವೆಂಬ ಧಾಮದಲ್ಲಿ (ಪವಿತ್ರ
ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ) ನೀನು ಸದಾ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ ನಿಂತು, ನನ್ನನ್ನು ಅಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭವಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮರೆಮಾಚಿ
ರಕ್ಷಿಸು (ಸಲಹು)."

೨. ಎರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಮೊದಲು ಮಾಡುವೆ ನಾನು | ಸದಮಲ ಗುರುವಿನ
ವೃದ್ಧಪಾದಗಳನು ಬಲಗೊಂಡು | ತತ್ವದ
ಚದುರ ಪದಗಳನು ಮುದದಿಂದ || ೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಮೊದಲು ಮಾಡುವೆ ನಾನು: ಈ ಕೃತಿ/ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ ನಾನು ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಸದಮಲ ಗುರುವಿನ: ಸತ್ + ಅಮಲ = ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಗುರುವಿನ.

ವೃದ್ಧಪಾದಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಂಡು: ವೃದ್ಧವಾದ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ (ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದು).

ತತ್ವದ ಚದುರ ಪದಗಳನ್ನು: ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚತುರ/ಸುಂದರ ಮಾತುಗಳನ್ನು (ಪದ್ಯಗಳನ್ನು).

ಮುದದಿಂದ: ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ / ಆನಂದದಿಂದ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

"ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಗುರುವಿನ ವೃದ್ಧವಾದ ಶ್ರೀಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಆ ಪಾದಗಳ ಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಾನು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪರಮ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಚತುರ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪದಗಳನ್ನು (ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು) ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರಚಿಸುತ್ತೇನೆ."

೨. ಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಜೀವ - ಪರಮರ ಭೇದ | ಭಾವವನರಿವೊಡೆ

ಆವಾವ ಮುಖದೊಳಿರುವುದು | ಯೆನ್ನಯ

ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದುದನೊರೆವೆ || ೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಜೀವ - ಪರಮರ ಭೇದ: ಜೀವಾತ್ಮ (ಜೀವ) ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮರ (ಪರಮ/ಶಿವ) ನಡುವಿನ ಭೇದ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧ.

ಭಾವವನ್ + ಅರಿವೊಡೆ (ಭಾವವನರಿವೊಡೆ): ಆ ತತ್ವದ ಭಾವವನ್ನು ಅಥವಾ ನೈಜ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ.

ಆವಾವ ಮುಖದೊಳಿರುವುದು: ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ / ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ / ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭೇದ-

ಅಭೇದಗಳಿವೆಯೋ.

ಯೆನ್ನಯ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದುದನ್ + ಒರೆವೆ (ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದುದನೊರೆವೆ): ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ/ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಿದಷ್ಟು, ನನಗೆ

ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಷ್ಟನ್ನು (ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ತಿಳಿದದ್ದನ್ನು) ಹೇಳುತ್ತೇನೆ/ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಈ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ತಾವಿಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿರುವ ವಿಷಯದ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು

ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಜೀವಾತ್ಮ (ಅಂಗ) ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ (ಲಿಂಗ) ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವೇನು? ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಭೇದ-ಅಭೇದದ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾವವು ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಗೂಢವಾದದ್ದು. ಆದರೂ, ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ, ನನ್ನ ಅರಿವಿಗೆ ಮತ್ತು ಭಾವಕ್ಕೆ ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ದಕ್ಕಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ನಾನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ/ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ."

೪. ನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಶರಣರ ನೆಲೆಗಳನರಿವಡೆನ್ನ ಅಳವೆ

ಹರಿಯಜ ಸುರರಿಗಳವಲ್ಲ | ವೆಂದೆನ

ಲೊರೆವೆ ನಾನವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ || ೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಶರಣರ ನೆಲೆಗಳನ್ + ಅರಿವಡೆ (ಶರಣರ ನೆಲೆಗಳನರಿವಡೆ): ಶಿವಶರಣರ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿ/ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ.

ಎನ್ನ ಅಳವೇ: ನನ್ನಂತಹ ಅಲ್ಪ ಮಾನವಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೇ? (ಖಂಡಿತಾ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ).

ಹರಿ + ಅಜ + ಸುರರಿಗಳವಲ್ಲ (ಹರಿಯಜ ಸುರರಿಗಳವಲ್ಲ): ಹರಿ (ವಿಷ್ಣು), ಅಜ (ಬ್ರಹ್ಮ) ಮತ್ತು ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ (ಸುರರಿಗೂ) ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತದ್ದು.

ಎಂದೆನಲ್ + ಒರೆವೆ ನಾನ್ + ಅವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ: ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಆ ಮಹಾನ್ ಶರಣರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ ನನ್ನ ಮೇಲಿರುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ ನಿರಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

"ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಮಹಾನ್ ಶಿವಶರಣರ ಎತ್ತರದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು, ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ನನ್ನಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯಳ ಅಳವಿಗೆ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ) ಮೀರಿದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಶರಣರ ಆ ಗೂಢ ತತ್ವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ನಾನು ಅಲ್ಪಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಶರಣರೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೋರಿದ ಅಪಾರ ಕೃಪೆ ಮತ್ತು ಕರುಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ನಾನು ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಧೈರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ."

ಸಾರಾಂಶ:

ತ್ರಿಪದಿ ೩ ರಲ್ಲಿ: ಜೀವ-ಪರಮಾತ್ಮರ ಸಂಬಂಧದ ತತ್ವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾನುಭಾವಕ್ಕೆ ದಕ್ಕಿದಂತೆ ವಿವರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿಪದಿ ೪ ರಲ್ಲಿ: ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದ ಶರಣರ ಮಹತ್ತರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಶರಣರ ಕೃಪೆಯೇ ತಮಗೆ ಮೂಲ ಬಲವೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

೫. ಐದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಎಲ್ಲ ದೇವರ ದೇವ | ಎಲ್ಲಭನೆ ಗುರು ಚೆನ್ನ
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆ ಮನದೊಳು | ಇರು ಕಂಡ
ಬಲ್ಲಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು || ೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಎಲ್ಲ ದೇವರ ದೇವ: ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ / ಪರಮೇಶ್ವರನೇ.

ಎಲ್ಲಭನೆ: ನನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥನೇ / ಇಷ್ಟದೈವವೇ.

ಗುರು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆ: ಗುರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಲಹುವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ.

ಮನದೊಳು ಇರು ಕಂಡ: ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ (ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ) ಸದಾ ನೆಲೆಸಿದ್ದು / ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರು.

ಬಲ್ಲಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು: ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು / ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ
(ಹೊಗಳುತ್ತೇನೆ).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯದೈವವಾದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಗುರುವಿನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮಹಾದೇವನಾದವನೇ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಾದವನೇ, ಗುರುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಓ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ! ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿರು. ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದೆಯೋ, ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ಎಷ್ಟು ಎಟುಕುತ್ತದೆಯೋ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ/ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಈ
ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು."

೬. ಆರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಆರು ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ | ಆರು ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ
ಪೂರೈಸಿಯಿರ್ಪ ಘನವನ್ನು | ಮನದಲ್ಲಿ
ಆರೈದು ತಿಳಿದಡವ ಮುಕ್ತ || ೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಆರು ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ: ಆರು ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ / ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ (ಪಂಚಭೂತಗಳಾದ ಪೃಥ್ವಿ, ಅಪ್/ಜಲ, ತೇಜಸ್/ಅಗ್ನಿ,
ವಾಯು, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯ/ಆತ್ಮ ಸೇರಿದಂತೆ).

ಆರು ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ: ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಟ್ಟಲ / ಆರು ತತ್ವಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ.

ಪೂರೈಸಿಯಿರ್ಪ ಘನವನ್ನು: ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ, ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವನ್ನು (ಶಿವಚೈತನ್ಯವನ್ನು).

ಮನದಲ್ಲಿ ಆರೈದು ತಿಳಿದಡೆ: ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಆಳವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ, ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಅನುಭವದಿಂದ ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ.

ಅವ ಮುಕ್ತ: ಆ ಸಾಧಕನು ಈ ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ (ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಯೋಗ ಮತ್ತು ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಗಹನವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಈ ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿರುವ ಆ ಮಹಾನ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು (ಘನವನ್ನು) ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಧಕನೂ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೇ (ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ) ಅದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ, ಅನುಭವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡರೆ, ಅವನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಶಾಶ್ವತ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ)."

ಸಾರಾಂಶ:

ತ್ರಿಪದಿ ೫ ರಲ್ಲಿ: ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಾನು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರಿಪದಿ ೬ ರಲ್ಲಿ: ಸಕಲ ಭೂತ-ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಶೋಧಿಸಿ ಅರಿಯುವುದೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾದಿ ಎಂದು ಯೋಗದ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೭. ಏಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಮಾಘಮಾಸವು ಪೋಗಿ ಮೇಗೇ ಬಂದಿತು ಚೈತ್ರ

ಬೇಗ ಮಾಮರನು ತಳಿರಿತು | ಅದ ಕಂಡು

ಕೂಗಿ ಕರೆದಿತ್ತು ಕಳಕಂಠ || ೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಮಾಘಮಾಸವು ಪೋಗಿ: ಶೀತಲವೂ, ಅಜ್ಞಾನ/ಜಡತ್ವದ ಸಂಕೇತವೂ ಆದ ಮಾಘ ಮಾಸ ಕಳೆದು.

ಮೇಗೇ ಬಂದಿತು ಚೈತ್ರ: ತಕ್ಷಣವೇ ವಸಂತ ಋತುವಿನ ಚೈತ್ರ ಮಾಸವು ಆಗಮಿಸಿತು.

ಬೇಗ ಮಾಮರನು ತಳಿರಿತು: ಮಾವಿನ ಮರವು ಚಿಗುರೊಡೆದು (ಹೊಸ ಕಳೆ ಪಡೆದು) ಪಲ್ಲವಿಸಿತು.

ಅದ ಕಂಡು ಕೂಗಿ ಕರೆದಿತ್ತು ಕಳಕಂಠ: ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಧುರ ಕಂಠವುಳ್ಳ ಕೋಗಿಲೆಯು (ಕಳಕಂಠ) ಆನಂದದಿಂದ ಕೂಗಿ (ಹಾಡಿ) ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇದು ಕೇವಲ ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲ, ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವಿವರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾಘ ಮಾಸವು ಸಾಧಕನ ಜಡತ್ವ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಕೇತ. ಚೈತ್ರ ಮಾಸವು ಗುರುಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ-ಉದಯದ ಸಂಕೇತ. ಸಾಧಕನ ಅಜ್ಞಾನ ಕಳೆದು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದಾಗ, ಅವನ ಅಂತಃಕರಣವೆಂಬ ಮಾವಿನ ಮರವು ನವಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ. ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಧಕನ ಅಂತರಂಗದ ಆತ್ಮ ಜೀವಿ (ಕೋಗಿಲೆ) ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಶಿವನಾಮವನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೮. ಎಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಆಕಾಶದೊಳಗಣ ಬೋಡಿಕೆಯ ಪ್ರಭೆ ಬಂದು

ಲೋಕಂಗಳೊಳಗೆ ಮುಸುಕಲು | ಅದ ಕಂಡು

ಏಕಾಂಗಿಯಾದಡವ ಯೋಗಿ || ೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಆಕಾಶದೊಳಗಣ: ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರ/ಚಿದಾಕಾಶದ ಒಳಗೆ.

ಬೋಡಿಕೆಯ ಪ್ರಭೆ ಬಂದು: ಜೀವಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮರ ಸಮ್ಮಿಲನದಿಂದ (ಸಂಯೋಗದಿಂದ) ಉಂಟಾಗುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಜ್ಯೋತಿ/ಬೆಳಕು.

ಲೋಕಂಗಳೊಳಗೆ ಮುಸುಕಲು: ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗದ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಆ ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶವು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು.

ಅದ ಕಂಡು ಏಕಾಂಗಿಯಾದಡವ ಯೋಗಿ: ಆ ಅಖಂಡ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ, ಬಾಹ್ಯ ಸಂಸಾರಿಕ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಗೊಂಡು 'ಏಕಾಂಗಿ'ಯಾಗುವವನೇ ನೈಜ ಯೋಗಿ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ಸಾಧಕನು ಯೋಗಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಿದಾಗ, ಅವನ ಅಂತರಂಗದ ಚಿದಾಕಾಶದಲ್ಲಿ (ಸಹಸ್ರಾರದಲ್ಲಿ) ಜೀವಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮರ ಮಿಲನದ ಅಪರಿಮಿತ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶವು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಬೆಳಕು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಯೋಗಿಯು ಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಮೋಹ-ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಆ ಏಕೈಕ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ 'ಏಕಾಂಗಿ' (ದ್ವಂದ್ವರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿ) ಆಗುತ್ತಾನೆ.

೯. ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಒಂಬತ್ತು ವೆಜ್ಜದ ತುಂಬಿದ ಕೊಡನೊಳು

ಸಂಭ್ರಮದ ಮುತ್ತು ಇರುತಿಹುದು | ಅದರನುವ

ನಂಬಿ ಕಂಡವನೆ ಕಡು ಜಾಣ || ೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಒಂಬತ್ತು ವೆಜ್ಜದ: ಒಂಬತ್ತು ದ್ವಾರಗಳನ್ನು/ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು (ನವದ್ವಾರಗಳು: ಎರಡು ಕಣ್ಣು, ಎರಡು ಕಿವಿ, ಎರಡು ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆ, ಬಾಯಿ, ಎರಡು ಮಲ-ಮೂತ್ರ ದ್ವಾರಗಳು) ಹೊಂದಿರುವ.

ತುಂಬಿದ ಕೊಡನೊಳು: ಈ ಮಾನವ ದೇಹವೆಂಬ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯೊಳಗೆ.

ಸಂಭ್ರಮದ ಮುತ್ತು ಇರುತಿಹುದು: ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ 'ಆತ್ಮರತ್ನ' / 'ಶಿವಚೈತನ್ಯ' ಅಡಗಿದೆ.

ಅದರನುವ ನಂಬಿ ಕಂಡವನೆ ಕಡು ಜಾಣ: ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನಂಬಿ, ಸರಿಯಾದ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ (ಕ್ರಮದಿಂದ) ಆ ಅಂತರಂಗದ ಮುತ್ತನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನಿ/ಚಾರಣ್ಣ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ನಮ್ಮ ಶರೀರವು ನವದ್ವಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಡದಂತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಭೌತಿಕ ಶರೀರದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಆನಂದಮಯವಾದ 'ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ'ವೆಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ಮುತ್ತು ಅಡಗಿದೆ. ಬಹಿರಂಗಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುವ ನವದ್ವಾರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಅಂತರಂಗದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಯಿಸಿ, ಆ ದಿವ್ಯ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧಕನೇ ನಿಜವಾದ ಕಡುಜಾಣ (ಜ್ಞಾನಿ).

೧೦. ಹತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ | ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗೊಂದು

ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಘನವಿಹುದು | ಮನದೊಳಗೆ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟವನೆ ಕಡುಜಾಣ || ೧೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ: ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲವೆನಿಸಿದ ಅನಾಹತ/ಹೃದಯ ಚಕ್ರದ.

ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗೊಂದು: ಶೂನ್ಯವೆನಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಬಯಲಿನ ವಿಶಾಲತೆಯಲ್ಲಿ.

ಮುಟ್ಟಬಾರದ ಘನವಿಹುದು: ಮಾತು-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಿಗದ, ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ನಿರಂಜನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವಿದೆ.

ಮನದೊಳಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟವನೆ ಕಡುಜಾಣ: ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಆ ಘನವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಟ್ಟವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನಿ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ಮಾನವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ 'ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲ' ಎಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಯೋಗಚಕ್ರವಿದೆ. ಅದರ ಆಳದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ (ಚಿತ್ತಾಕಾಶದಲ್ಲಿ) ಯಾರಿಗೂ ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅತೀಂದ್ರಿಯವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ (ಘನ) ನೆಲೆಸಿದೆ.

ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಪಂಚದ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯುವ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಂತರಂಗದ ಆ ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ ಮೇಲೆಯೇ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಕಡುಜಾಣ.

ಸಾರಾಂಶ (೭ - ೧೦):

ತ್ರಿಪದಿ ೭: ಜಡತ್ವ ಕಳೆದು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವ ಆನಂದದ ಸಂಕೇತ.

ತ್ರಿಪದಿ ೮: ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿ ಮತ್ತು ಏಕಾಂಗಿ ಯೋಗಿಯ ಸ್ಥಿತಿ.

ತ್ರಿಪದಿ ೯: ನವದ್ವಾರಗಳ ಶರೀರದೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ 'ಆತ್ಮ ಮುತ್ತುನ್ನು' ಅರಿಯುವ ಚಾಣಕ್ಷತೆ.

ತ್ರಿಪದಿ ೧೦: ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲದ ಅಂತರಂಗ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ.

೧೧. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕೋಡಗನೊಡಗೂಡಿ | ಯಾಡುವ ನರಿ ನಾಯಿ

ಗೀಡಾದ ಮನೆಯ ಮುರಿದಿಹೆನು | ಮತ್ತೊಂದು

ಗೂಡಿನೊಳು ನಾನು ಮೆರೆದಿಹೆನು || ೧೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಕೋಡಗನು + ಒಡಗೂಡಿ: ಕೋಡಗ (ಮಂಗ/ಕೋತಿ - ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕೇತ) ದ ಜೊತೆಗೂಡಿ.

ಆಡುವ ನರಿ ನಾಯಿ ಗೀಡಾದ: ಕಪಟತನ (ನರಿ) ಮತ್ತು ವಾಸನಾತ್ಮಕ ಚಾಪಲ್ಯ/ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳ (ನಾಯಿ) ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ.

ಮನೆಯ ಮುರಿದಿಹೆನು: ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಶರೀರ/ಮೋಹದ ಬಂಧನವನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಗೂಡಿನೊಳು ನಾನು ಮೆರೆದಿಹೆನು: ಪರಮಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಶಿವಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ದಿವ್ಯವಾದ ಹೊಸ ಅಂತರಂಗದ ಧಾಮದಲ್ಲಿ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ಕೋತಿಯಂತೆ ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು, ನರಿಯಂತೆ ಕುತಂತ್ರ-ಮಾಯೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯಂತೆ ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಅಲೆಯುವ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ಬಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಕಾಯ/ಸಂಸಾರಿಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಯೋಗಸಾಧನೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಈ ಭೌತಿಕ ವಾಸನೆಗಳ ಬಂಧನದಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಶಿವಚೈತನ್ಯವೆಂಬ ಅಮೃತಮಯವಾದ ಅಂತರಂಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಧಾಮದಲ್ಲಿ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೧೨. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಒಡಹುಟ್ಟಿದೈವರ | ಒಡನೆ ಶಿರಗಳನರಿದು

ಮಡದಿಯ ಕರವ ಹಿಡಿದಿಹೆನು | ಮುಂದಣ

ನಡುಬಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದಿಹೆನು || ೧೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಐವರ: ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಶರೀರದ ಜೊತೆ ಬಂದಿರುವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳು (ಅಥವಾ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ ಎಂಬ ಪಂಚ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು).

ಒಡನೆ ಶಿರಗಳನ್ + ಅರಿದು: ತಕ್ಷಣವೇ ಅವುಗಳ ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯನ್ನು (ಶಿರಗಳನ್ನು) ಕತ್ತರಿಸಿ ನಾಶಮಾಡಿ.

ಮಡದಿಯ ಕರವ ಹಿಡಿದಿಹೆನು: 'ಸುಜ್ಞಾನ' ಅಥವಾ 'ಪರಾಭಕ್ತಿ' ಎನ್ನುವ ದಿವ್ಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪತ್ನಿ/ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು) ವರಿಸಿದ್ದೇ

ಮುಂದಣ ನಡುಬಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ನಡೆದಿಹೆನು: ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿ (ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗ/ರಾಜಮಾರ್ಗ) ಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ದೇಹ ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಬಂದಿರುವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ದೂಷಿತ ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ತರುವಾಯ ಅಂತರಂಗದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು (ಸುಜ್ಞಾನ) ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಯೋಗದ ಮೂಲನಾಡಿಯಾದ ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯ ಪ್ರಾಣಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ (ನಡುಬಟ್ಟೆ/ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗ) ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೧೩. ಹದಿಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನುಡಿಯಬಾರದು ಹಣ್ಣು ಕಡೆಯೊಳಗಿರಲಾಗಿ

ಮಡದಿ ತಾನೊರ್ವಳದ ಕಂಡು ಗ್ರಹಿಸಲ್ವೆ |

ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತ್ತು || ೧೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ನುಡಿಯಬಾರದು ಹಣ್ಣು ಕಡೆಯೊಳಗಿರಲಾಗಿ: ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಆತ್ಮಫಲವು (ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಹಣ್ಣು)

ಅಂತರಂಗದ ಯೋಗಸ್ಥಿತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರಲು.

ಮಡದಿ ತಾನೊರ್ವಳದ ಕಂಡು ಗ್ರಹಿಸಲ್ವೆ: ಜೀವಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜ್ಞಾನಬುದ್ಧಿ/ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯು ಆ ಪರಮಾನುಭವವನ್ನು ಕಂಡು ದರ್ಶಿಸಿದಾಗ.

ನುಡಿಯೊಳಗಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತ್ತು: ಅದು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯದ ಮಾತಾಗದೇ, ಮಾತಿಗೂ ಮೀರಿದ ಅನುಭಾವಿಕ

ಶಬ್ದ/ಅನಾಹತ ನಾದವಾಗಿ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ಅಥವಾ ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಫಲವು ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಅತ್ಯುನ್ನತ

ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಯೋಗಿಯ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸುಜ್ಞಾನ/ಬುದ್ಧಿಯು ಅದನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ, ಆ ಅನುಭವವು

ಶಬ್ದಾತೀತವಾದರೂ ಅಂತರಂಗದ ಜ್ಞಾನಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯು

ಮಾತಿಗೆ ಮೀರಿದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೪. ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕಂಗಳ ನೋಟದಿ ಕರಗಿತೆನ್ನಯ ಮನವು

ತಿಂಗಳ ಸೂಡಿದಭವನೆ | ನೀನೀಗ

ಹಿಂಗದಲೆನಗೆ ದಯವಾಗೋ || ೧೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ಕಂಗಳ ನೋಟದಿ ಕರಗಿತು + ಎನ್ನಯ ಮನವು: ನಿನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ (ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ) ನನ್ನ

ಕಲುಷಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಮನಸ್ಸು ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರಗಿ ನೀರಾಯಿತು.

ತಿಂಗಳ ಸೂಡಿದ + ಅಭವನೆ: ಶಿರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಜನನ-ಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಓ ಅಭವನೇ (ಶಿವನೇ).

ನೀನು + ಈಗ ಹಿಂಗದಲೆನಗೆ ದಯವಾಗೋ: ನೀನು ಈಗ ಕ್ಷಣಕಾಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಗಲದೆ (ತ್ಯಜಿಸದೆ) ಸದಾ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ತೋರು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮುಡಿದಿರುವ, ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿಲ್ಲದ ದಿವ್ಯೇಶ್ವರನೇ! ನಿನ್ನ ಕರುಣಾ ಕಟಾಕ್ಷದ ನೋಟ ಬಿದ್ದ ತಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆಂದೂ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗದಂತೆ, ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯು ಸದಾ ನನ್ನ ಮೇಲಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು."

೧೫. ಹದಿನೈದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನೂರೆಂಟು ಮಣಿಗಳ | ಮೂರು ಭಾಗವ ಮಾಡಿ

ಮೂರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ | ಮೂವರನು

ಸೇರಿ ನಾನಳಿದು ಬಯಲಾದೆ || ೧೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ (ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದಾಗ):

ನೂರೆಂಟು ಮಣಿಗಳ: ೧೦೮ ಜಪಮಣಿಗಳು/ಶರೀರದ ೧೦೮ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳು (ಅಥವಾ ಜಪ-ತಪದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು).

ಮೂರು ಭಾಗವ ಮಾಡಿ: ತ್ರಿಗುಣಗಳು (ಸತ್ತ್ವ, ರಜಸ್, ತಮಸ್) ಅಥವಾ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ (ಜಾಗ್ರತ್, ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಷುಪ್ತಿ) ವಿಭಾಗಿಸಿ.

ಮೂರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ: ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ ಎಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ/ಸಮರ್ಪಿಸಿ.

ಮೂವರನು ಸೇರಿ ನಾನ್ + ಅಳಿದು ಬಯಲಾದೆ: ಆ ಮೂರು ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು (ತನ್ನತನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಬಯಲಿನಲ್ಲಿ (ಶೂನ್ಯದಲ್ಲಿ/ಶಿವನಲ್ಲಿ) ಐಕ್ಯವಾದೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವಾರ್ಥ:

೧೦೮ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರ ಭಾವವನ್ನು ಸತ್ತ್ವ-ರಜಸ್-ತಮಸ್ ಎಂಬ ತ್ರಿಗುಣಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮ ಎಂಬ ಪವಿತ್ರ ಮೂರು ಸ್ವರೂಪಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ 'ತಾನು' ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು (ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು), ಕೊನೆಗೆ ನಿರಂಜನವಾದ ಅಖಂಡ ಪರಬಯಲಿನಲ್ಲಿ (ಶಿವೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ) ಒಂದಾದೆ.

ಸಾರಾಂಶ (೧೧ - ೧೫):

ತ್ರಿಪದಿ ೧೧: ಲೌಕಿಕ ಚಂಚಲತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂತರಂಗ ಧಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವುದು.

ತ್ರಿಪದಿ ೧೨: ಇಂದ್ರಿಯ ಜಯಗಳಿಸಿ ಸುಷುಮ್ನಾ ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವುದು.

ತ್ರಿಪದಿ ೧೩: ಮಾತಿಗೂ ಸಿಗದ ಅಂತರಂಗ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವದ ವರ್ಣನೆ.

ತ್ರಿಪದಿ ೧೪: ಶಂಭುವಿನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮನ ಸೋತು ನಿರಂತರ ಕೃಪೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ತ್ರಿಪದಿ ೧೫: ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ತೊರೆದು ತ್ರಿವಿಧ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗಿ ಪೂರ್ಣ ಪರಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುವುದು.

೧೬. ಹದಿನಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಒಂದು ರತ್ನವು ತಾನು ಮುಂದೆ ಈರಾರಾಗಿ

ಕುಂದದೈವತ್ತು ತೆರನಾದ | ರತ್ನವುದು

ಸಂದಿತು ಎನ್ನ ಮನದೊಳು || ೧೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಒಂದು ರತ್ನವು ತಾನು: ಏಕೈಕ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವೆಂಬ ಚೈತನ್ಯ ರತ್ನವು.

ಮುಂದೆ ಈರಾರಾಗಿ: ಮುಂದೆ ಹನ್ನೆರಡು (ಈರಾರು = ೨ × ೬ = ೧೨) ಸೂರ್ಯರ / ದ್ವಾದಶಕಲೆಗಳ ರೂಪವಾಗಿ.

ಕುಂದದೈವತ್ತು ತೆರನಾದ: ಯಾವುದೇ ಕುಂದಿಲ್ಲದ (ಕಡಿಮೆಯಾಗದ) ೫೦ ಅಕ್ಷರಗಳ / ತತ್ತ್ವಗಳ ಸ್ವರೂಪ ತಾಳಿದ (ಐವತ್ತು = ೫೦ ಮಾತೃಕಾ ವರ್ಣಗಳು / ಅಕ್ಷರ ತತ್ತ್ವಗಳು).

ರತ್ನವುದು ಸಂದಿತು ಎನ್ನ ಮನದೊಳು: ಆ ಪರಮ ದಿವ್ಯ ರತ್ನವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಂಡು ನೆಲೆಸಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಮೂಲತಃ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ/ಆತ್ಮರತ್ನವು ೧೨ ಆದಿತ್ಯರ (ದ್ವಾದಶ ಕಲೆಗಳ) ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಾತೃಕಾ ವರ್ಣಗಳಾದ ೫೦ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ/ತತ್ತ್ವಗಳಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಚೈತನ್ಯ ರತ್ನವನ್ನು ಯೋಗಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ (ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ) ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

೧೭. ಹದಿನೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಊರೊಳಗೆ ಆಡುವ | ಮಾರಿಯ ಹಿಡಿತಂದು

ಭಾರಿಕೋಳವನಳವಡಿಸಿ | ಆ ಪುರ

ಮಾರಿದೆನು ಒಬ್ಬ ಚದುರಂಗ || ೧೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಊರೊಳಗೆ ಆಡುವ ಮಾರಿಯ ಹಿಡಿತಂದು: ಈ ದೇಹವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತ ಉಂಟುಮಾಡುವ

‘ಮಾರಿ’ಯಂತಿರುವ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಾದಿ ದುರ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು / ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು.

ಭಾರಿಕೋಳವನಳವಡಿಸಿ: ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶಮ-ದಮಗಳೆಂಬ ಭಾರಿ ಕೋಳವನ್ನು (ಬೇಡಿ/ಬಂಧನವನ್ನು) ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿ.

ಆ ಪುರ ಮಾರಿದೆನು ಒಬ್ಬ ಚದುರಂಗ: ಆ ವಿಶಾಲವಾದ ಶರೀರ/ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಪುರವನ್ನು ಅರಿವಿನ ಚತುರನಾದ

‘ಗುರು’ವಿಗೆ ಅಥವಾ ‘ಪರಮಾತ್ಮ’ನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆ (ಮಾರಿದೆ).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ದೇಹವೆಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಉಪದ್ರವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಞಾನ, ಮಾಯೆ ಮತ್ತು ಕಾಮಾದಿ ದುರ್ವಾಸನೆಗಳೆಂಬ ಮಾರಿಯನ್ನು ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಕೋಳದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪವಿತ್ರವಾದ ನನ್ನ ಶರೀರ ಹಾಗೂ ಸಕಲ ಭಾವಗಳನ್ನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಪರಮ ಗುರುವಿಗೆ (ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿಗೆ) ಸಂಪೂರ್ಣ ದಾಸೋಹಭಾವದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ.

೧೮. ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕೋಟಿ ರವಿಶತಿಗಳಿಗೆ ಮೀಟಿದ ಪ್ರಭೆ ಬಂದು

ನಾಟತ್ತು ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ | ಅದ ಕಂಡು

ದಾಟಿದೆನು ಭವದ ಕುಣಿಗಳನು || ೧೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಕೋಟಿ ರವಿಶತಿಗಳಿಗೆ ಮೀಟಿದ ಪ್ರಭೆ ಬಂದು: ಕೋಟ್ಯಂತರ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯು.

ನಾಟತ್ತು ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ: ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ನೆಲೆಯಾಯಿತು.

ಅದ ಕಂಡು ದಾಟಿದೆನು ಭವದ ಕುಣಿಗಳನು: ಆ ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಕಂಡು/ಅನುಭವಿಸಿ,

ಭವಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನ ಪ್ರಪಾತಗಳನ್ನು (ಕುಣಿಗಳನ್ನು) ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಟಿದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಂತರಂಗ ಯೋಗಸಾಧನೆಯು ಸಿದ್ಧಿಸಿದಾಗ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಹ

ಪರಮ ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಆ ಆತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶದ ಬೆಂಬಲದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ

ಮಹಾಗುಂಡಿಗಳನ್ನು/ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ದಾಟಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದೆನು.

೧೯. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಅಂಬರದೊಳಗಣ | ತುಂಬಿದ ಕೊಡನುಕ್ಕಿ
ಕುಂಭಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲು | ಮಾನವರು
ಸಾಂಬಲೋಕ ತೆರಳಿದರು || ೧೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಅಂಬರದೊಳಗಣ ತುಂಬಿದ ಕೊಡನ್ + ಉಕ್ಕಿ: ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ/ಸಹಸ್ರಾರ ಎಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ (ಅಂಬರ) ಅಮೃತದಿಂದ
ತುಂಬಿದ ಕುಂಭವು (ಜ್ಞಾನಕುಂಭ) ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು.

ಕುಂಭಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲು: ಕೆಳಗಿರುವ ಶರೀರ/ಭೂಮಿ ತತ್ತ್ವದ (ಕುಂಭಿನಿ) ಮೇಲೆ ಆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಮೃತವು
ಪ್ರವಹಿಸಲು.

ಮಾನವರು ಸಾಂಬಲೋಕ ತೆರಳಿದರು: ಆ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ಉಂಡ ಸಾಧಕರು (ಮಾನವರು) ಶಿವಮಯವಾದ
ಸಾಂಬಲೋಕಕ್ಕೆ (ಕೈಲಾಸ/ಮುಕ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ) ತಲುಪಿದರು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರವೆಂಬ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಚಿದಾಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಮೃತದ ಕೊಡವು ಉಕ್ಕಿ, ಶರೀರದ ಸಕಲ ನಾಡಿಗಳ ಮೇಲೆಯೂ
ಆನಂದಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ರಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಯೋಗಿಗಳು ಲೌಕಿಕ ಬಂಧನಗಳಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಸದಾಶಿವನ ನೈಜ ಲೋಕಕ್ಕೆ (ಶಿವೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ) ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

೨೦. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಮೊರೆವ ನಾದವ ಕೇಳಿ | ಉರಿವ ಜ್ಯೋತಿಯ ನೋಡಿ

ಸುರಿವಮೃತವನು ಸವಿದುಂಡ | ಕಾರಣ

ತೊರೆದನೋ ಜನನ ಮರಣಗಳ || ೨೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಮೊರೆವ ನಾದವ ಕೇಳಿ: ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುವ 'ಅನಾಹತ ನಾದ'ವನ್ನು ಆಲಿಸಿ.

ಉರಿವ ಜ್ಯೋತಿಯ ನೋಡಿ: ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ 'ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಯೋತಿ'ಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ.

ಸುರಿವ + ಅಮೃತವನು ಸವಿದು + ಉಂಡ ಕಾರಣ: ಸಹಸ್ರಾರದಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರಸವನ್ನು
(ಅಮೃತವನ್ನು) ಪಾನ ಮಾಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ.

ತೊರೆದನೋ ಜನನ ಮರಣಗಳ: ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳೆಂಬ ಭವಬಂಧನಗಳನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆದು ಮುಕ್ತನಾದೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಯೋಗಿಯಾದವನು ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪರಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ:

೧. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರದಂತೆ ಮೊಳಗುವ ಅನಾಹತ ನಾದದ ಆಲಿಕೆ,

೨. ಚಿದಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಚಿಜ್ಜೋತಿಯ ದರ್ಶನ,

೩. ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುರಿಯುವ ಆನಂದಾಮೃತದ ಸವಿಯುವಿಕೆ.

ಈ ಮೂರೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಾಧಕನು ಸದಾಕಾಲಕ್ಕೂ ಜನನ-ಮರಣಗಳ ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

೨೦. ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಲಿ ಶಕ್ತಿ | ಅಷ್ಟರುದ್ರರು ಮೂರ್ತಿ

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಾರಾದಿಗಳ | ನಡುವಿದರ್

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತ ಬರಸೆಳೆದೆ || ೨೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಲಿ ಶಕ್ತಿ ಅಷ್ಟರುದ್ರರು ಮೂರ್ತಿ: ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಅಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳು, ಅಷ್ಟರುದ್ರರು.

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಾರಾದಿಗಳ ನಡುವಿದರ್: ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹಾಗೂ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ.

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತ ಬರಸೆಳೆದೆ: ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ, ನಿರಂಜನವೂ ಆದ ಆ 'ಆತ್ಮರತ್ನ/ಜ್ಞಾನಮುತ್ತನ್ನು' ನಾನು ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ

ಆಕರ್ಷಿಸಿ (ಧರಿಸಿ) ಕೊಂಡೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳು, ಅಷ್ಟರುದ್ರರು ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವಗಳ

ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರುವ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ 'ಆತ್ಮಚೈತನ್ಯ'ವೆಂಬ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತನ್ನು (ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು) ನಾನು ನನ್ನ

ಹೃದಯಕಮಲದೊಳಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

೨೧. ಇಷ್ಟತ್ತರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಒಂಬತ್ತು ವೆಜ್ಜದ | ಇಂಬುಗಳ ಬಲಿವುತ್ತ

ತುಂಬಿ ಸುಷುಮ್ನೆಯೋಳು ಘನವ | ನೋಡಲೈ

ಕುಂಭದೊಳಮೃತ ಸುರಿಯಿತ್ತು || ೨೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಒಂಬತ್ತು ವೆಜ್ಜದ ಇಂಬುಗಳ ಬಲಿವುತ್ತ: ನವದ್ವಾರಗಳ ಹೊರಹರಿವನ್ನು (ಬಾಹ್ಯದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು) ಬಿಗಿಯಾಗಿ

ಬಂಧಿಸಿ/ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ.

ತುಂಬಿ ಸುಷುಮ್ನೆಯೋಳು ಘನವ ನೋಡಲೈ: ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಮೂಲಾಧಾರದಿಂದ 'ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿ'ಯ

ಮೂಲಕ ಮೇಲೆತ್ತಿ, ಆ ಉನ್ನತ ಯೋಗಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು (ಘನವನ್ನು) ದರ್ಶಿಸಿದಾಗ.

ಕುಂಭದೊಳಮೃತ ಸುರಿಯಿತ್ತು: ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವೆಂಬ ಕುಂಭದಿಂದ (ಮಡಕೆಯಿಂದ) ಅಮೃತಧಾರೆಯು ಉಕ್ಕಿ ಸುರಿಯಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಶರೀರದ ಒಂಬತ್ತು ದ್ವಾರಗಳನ್ನು (ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು) ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗದಂತೆ ತಡೆದು, ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿ ಮಹಾಲಿಂಗವನ್ನು (ಘನವನ್ನು) ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ, ಯೋಗಿಯ ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಆನಂದಾಮೃತವು ಒಸರಿ ಇಡೀ ಶರೀರವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿತು.

೨೩. ಇಷ್ಟತ್ತಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಆರು ಮುಖದ ಮುತ್ತ | ನೀರೊಳಗಿರಿಸಲ್ವೆ
ನೀರಳಿದು ಮುತ್ತ ಉಳಿಯಿತು | ಆ ಮುತ್ತ
ಸೇರಿಸಿದೆನ್ನೆನ್ನ ಉರದಲ್ಲಿ || ೨೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಆರು ಮುಖದ ಮುತ್ತ: ಷಟ್ಪಕ್/ಷಟ್ಪಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಆತ್ಮಮುತ್ತನ್ನು.

ನೀರೊಳಗಿರಿಸಲ್ವೆ: ಸಂಸಾರ/ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಉದಕದೊಳಗೆ (ಅಥವಾ ಶರೀರವೆಂಬ ಜಲಭೂಯಿಷ್ಠ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ)
ತಂದಿಟ್ಟಾಗ.

ನೀರಳಿದು ಮುತ್ತ ಉಳಿಯಿತು: ಮಾಯೆಯೆಂಬ ನೀರು ಇಂಗಿಹೋಯಿತು/ನಾಶವಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅಳಿಯದ ಶಾಶ್ವತ ಆತ್ಮಮುತ್ತ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಆ ಮುತ್ತ ಸೇರಿಸಿದೆನು ಎನ್ನ ಉರದಲ್ಲಿ: ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಮೂಲ್ಯ ಮುತ್ತನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಷಟ್ಪಲಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಆತ್ಮರತ್ನವನ್ನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರೂ, ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಂಸಾರಿಕ ವಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ಕರಗಿಹೋದವು; ಚಿರಂತನವಾದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಷ್ಟೇ ಉಳಿಯಿತು. ಆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಆತ್ಮಮುತ್ತನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಎದೆಯೊಳಗೆ (ಹೃದಯದಲ್ಲಿ) ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

೨೪. ಇಷ್ಟತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಉಪ್ಪರ ಗುಡಿ ಮೇಲೆ | ಸರ್ಪನು ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ
ಎಪ್ಪತ್ತು ಪುರವನಗಿದುಂಡು | ದಣಿಯದೆ
ಕಪ್ಪೆಯ ಶಿರವ ಮುರಿಯಿತ್ತು || ೨೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಉಪ್ಪರ ಗುಡಿ ಮೇಲೆ: ಶಿರಸ್ಸಿನ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾಪನವಾದ ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ.

ಸರ್ಪನು ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ: ಜಾಗೃತಗೊಂಡ ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸರ್ಪವು ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತು.

ಎಪ್ಪತ್ತು ಪುರವನಗಿದುಂಡು: ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ (೭೨,೦೦೦) ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಭೌತಿಕ ಸಂಸಾರಿಕ ಭಾವಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು.

ದಣಿಯದೆ ಕಪ್ಪೆಯ ಶಿರವ ಮುರಿಯಿತ್ತು: ಆದಾಗ್ಯೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದೆ, ಅಜ್ಞಾನಿ ಮನಸ್ಸು / ಚಂಚಲ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ 'ಕಪ್ಪೆಯ' ಶಿರವನ್ನು ಮುರಿದು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇದು ಯೋಗದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ರೂಪಕ. ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸರ್ಪವು ಜಾಗೃತಗೊಂಡು ಸಹಸ್ರಾರಕ್ಕೆ ಏರಿದಾಗ, ಅದು ಶರೀರದ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಮಶಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲದೆ, ಚಂಚಲವಾಗಿ ಜಿಗಿಯುವ ಮನಸ್ಸು ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ 'ಕಪ್ಪೆಯ' ಅಹಂಕಾರದ ತಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

೨೫. ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು | ಸತ್ತಾತನ ಎಚ್ಚರಿಸಿ

ಹೆತ್ತಮ್ಮನ ಕರೆವ ಪಿಡಿಯಲೈ | ಅವಳಿಗ

ಇತ್ತಳೈ ತನ್ನ ಪದಕವ || ೨೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು: ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂಭಾಗದ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂಬ ಸುಪ್ತ ದ್ವಾರವನ್ನು (ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರ) ಯೋಗದಿಂದ ತೆರೆದು.

ಸತ್ತಾತನ ಎಚ್ಚರಿಸಿ: ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ (ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ/ಸತ್ತಂತಿದ್ದ) ಕುಂಡಲಿನಿ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ.

ಹೆತ್ತಮ್ಮನ ಕರೆವ ಪಿಡಿಯಲೈ: ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪರಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು (ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು) ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಆಶ್ರಯಿಸಲು.

ಅವಳಿಗ ಇತ್ತಳೈ ತನ್ನ ಪದಕವ: ಆ ಜಗನ್ಮಾತೆಯು ದಯೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಸೇರಿದ ಪರಮ ಮುಕ್ತಿ/ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬ ಪದಕವನ್ನು (ಆತ್ಮಪದವನ್ನು) ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯೋಗಸಾಧನೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ, ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಚಿಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದಾಗ, ಆ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬ ಪದಕವನ್ನು (ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು) ಕರುಣಿಸಿ ಹರಸಿದಳು.

ಸಾರಾಂಶ (೧೬ - ೨೫):

೧೬ - ೧೮: ಆತ್ಮಪ್ರಕಾಶದ ದಿವ್ಯ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ.

೧೯ - ೨೦: ಸಹಸ್ರಾರದ ಜ್ಞಾನಾಮೃತಧಾರೆಯ ಪಾನ, ಅನಾಹತ ನಾದದ ಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಭವಬಂಧನ ಮುಕ್ತಿ.

೨೧- ೨೩: ಷಟ್ಪಕ್ರ ಜಯ, ಸುಷುಮ್ನಾ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವೇಶ ಹಾಗೂ ನಿರಂಜನ ಆತ್ಮರತ್ನದ ಧಾರಣೆ.

೨೪ - ೨೫: ಕುಂಡಲಿನಿ ಜಾಗೃತಿ, ಅಜ್ಞಾನ ನಾಶ ಹಾಗೂ ಚಿಚ್ಚಕ್ರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉನ್ನತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪದವಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ.

೨೬. ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕೋಣನ ಕೊಂಬಿನ ಮೇಲೆ | ಮಾಣದೆಲೆ ಕಪಿಯೇರಿ

ಜಾಣೆಯ ಮನೆಯೊಳಹೊಗಲು | ಅವಳೆದ್ದು

ಕೋಣನ ಕಾಲ ಮುರಿದಿಹಳು || ೨೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಕೋಣನ ಕೊಂಬಿನ ಮೇಲೆ: ತಮೋಗುಣ/ಜಡತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾದ ಅಜ್ಞಾನದ ಕೋಣನ (ಅಹಂಕಾರದ) ಮೇಲೆ.

ಮಾಣದೆಲೆ ಕಪಿಯೇರಿ: ಬಿಡದೆ ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಕಪಿಯು (ಕುಂಡಲಿನಿ/ಬುದ್ಧಿಯು) ಏರಿ.

ಜಾಣೆಯ ಮನೆಯೊಳಹೊಗಲು: ಚತುರೆಯಾದ 'ಸುಜ್ಞಾನ' (ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ) ನೆಲೆಸಿರುವ ಅಂತರಂಗದ ಧಾಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು.

ಅವಳೆದ್ದು ಕೋಣನ ಕಾಲ ಮುರಿದಿಹಳು: ಜಾಗೃತಳಾದ ಆ ಸುಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಜಡತ್ವದ ಕೋಣನ (ಅಜ್ಞಾನ/ಮೋಹದ) ಬೇರುಗಳನ್ನು (ಕಾಲನ್ನು) ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುರಿದುಹಾಕಿದಳು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಜಡತ್ವ ಮತ್ತು ಕತ್ತಲೆಯ ರೂಪವಾದ ಅಜ್ಞಾನದ ಕೋಣನ ಮೇಲೆ ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾಧಕನು ಜಾಗೃತನಾಗಿ ಸುಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅಂತರಂಗದ ಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಆ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯು (ಜ್ಞಾನ) ಜಡತ್ವದ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಕೋಣನ ಕಾಲನ್ನೇ ಮುರಿದು, ತಮೋಗುಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿತು.

೨೭. ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಹೇಮಕೂಟದ ತುದಿಗೆ | ಆ ಮಹಾಗಜವೇರಿ

ಸೋಮನ ಕಳೆಯ ಸವಿದುಂಡು | ಮದವೇರಿ

ಕಾಮನ ಪಿಡಿದು ಬಡಿಯಿತ್ತು || ೨೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಹೇಮಕೂಟದ ತುದಿಗೆ: ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರದ ಶಿರಸ್ಸಿನ ತುದಿಗೆ.

ಆ ಮಹಾಗಜವೇರಿ: ಪ್ರಾಣವಾಯು / ಜಾಗೃತಗೊಂಡ ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ 'ಮಹಾಗಜ'ವು (ಆನೆ) ಏರಿ.

ಸೋಮನ ಕಳೆಯ ಸವಿದುಂಡು: ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಿಂದ ಒಸರುವ ಜ್ಞಾನಾಮೃತದ (ಸೋಮರಸದ) ಕಳೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ.

ಮದವೇರಿ ಕಾಮನ ಪಿಡಿದು ಬಡಿಯಿತ್ತು: ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ದಿವ್ಯ ಮದದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಮರೆತು, ಅಂತರಂಗದ ಕಾಮನೆ/ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಸಕಿಹಾಕಿತು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಯೋಗಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಗೊಂಡ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಗಜವು ಸಹಸ್ರಾರ ಶಿಕರಕ್ಕೆರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುವ ಚಂದ್ರಕಲೆಯ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ಹೀರಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮದದಲ್ಲಿ ತೇಲಿತು. ಈ ಆನಂದದ ಶಕ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಮ-ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಹರಿಸಿತು.

೨೮. ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಪಶ್ಚಿಮದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ | ಅಚ್ಚ ತಾವರೆಯರಳಿ

ನಿಶ್ಚಳದ ಗಂಧವೆಸೆಯಲೈ | ಅದ ಕಂಡು

ಸಚ್ಚಿತ್ತ ಭ್ರಮರವೆರಗಿತ್ತು || ೨೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಪಶ್ಚಿಮದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ: ಶರೀರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರ್ಗವಾದ ಸುಷುಮ್ನಾ/ಸಹಸ್ರಾರ ಚಕ್ರದ ವಿಶಾಲ ಚಿದಾಕಾಶದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ.

ಅಚ್ಚ ತಾವರೆಯರಳಿ: ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಿವ್ಯವಾದ ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲವು ವಿಕಸಿತಗೊಂಡು.

ನಿಶ್ಚಳದ ಗಂಧವೆಸೆಯಲೈ: ಚಂಚಲವಿಲ್ಲದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಪರಮಾನಂದದ ಪರಿಮಳವು (ವಾಸನೆಯು) ಪಸರಿಸಲು.

ಅದ ಕಂಡು ಸಚ್ಚಿತ್ತ ಭ್ರಮರವೆರಗಿತ್ತು: ಅದನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿದ ಸಾಧಕನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚೇತನವೆಂಬ (ಸಚ್ಚಿತ್ತ) ದುಂಬಿಯು

(ಭ್ರಮರ) ಆ ಕಮಲದ ಮಕರಂದವನ್ನು ಉಣ್ಣಲು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎರಗಿತು (ಆಶ್ರಯಿಸಿತು).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಸುಷುಮ್ನಾ ಮಾರ್ಗದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿದಾಕಾಶದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರದಳ ಕಮಲವು ವಿಕಸಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ

ವಿಸರ್ಜಿತವಾದ ನಿಶ್ಚಲ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದ ಸೌರಭವನ್ನು ಕಂಡು, ಸಾಧಕನ ಕಲುಷಿತವಿಲ್ಲದ ಸಚ್ಚಿತ್ತವೆಂಬ ದುಂಬಿಯು ಆ

ಕಮಲದ ಮಕರಂದವನ್ನು ಹೀರಲು ಧಾವ , ಶಾಶ್ವತ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

೨೯. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನವಪುರದೊಳಗೊಂದು | ನವರತ್ನ ಬೆಲೆಯಾಗೆ

ನವನಾರಿಯರು ಅದ ಕಂಡು | ಕೊಳಲಾಗಿ

ಭವಸೂತ್ರ ಹರಿದು ಬಯಲಾದೆ || ೨೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನವಪುರದೊಳಗೊಂದು: ನವದ್ವಾರಗಳುಳ್ಳ ದೇಹವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ.

ನವರತ್ನ ಬೆಲೆಯಾಗೆ: ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲಾಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠ 'ಆತ್ಮರತ್ನ'ವು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು.

ವನಾರಿಯರು ಅದ ಕಂಡು ಕೊಳಲಾಗಿ: ನವಶಕ್ತಿಗಳು / ನವದ್ವಾರಗಳ ಇಂದ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಗಳು ಆ ಆತ್ಮರತ್ನದ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ
ಮನಸೋತು ಅದರಧೀನವಾಗಲು.

ಭವಸೂತ್ರ ಹರಿದು ಬಯಲಾದೆ: ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ ದಾರವು (ಸೂತ್ರ) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಡಿದುಹೋಗಿ,
ನಾನು ನಿರಂಜನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ (ಶಿವನಲ್ಲಿ) ಐಕ್ಯವಾದೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ನವದ್ವಾರಗಳ ದೇಹದೊಳಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆತ್ಮರತ್ನದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರಿಯ
ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಶರಣಾದವು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದ
ಭವಬಂಧನದ ಸೂತ್ರವು ಕಡಿದುಬಿದ್ದು, ಸಾಧಕನು ಪರಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾದನು.

೩೦. ಮೂವತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಗಿಚ್ಚು | ಸುಟ್ಟಿತ್ತು ಕಾನನವ
ಅಷ್ಟಮೃಗಚಾತಿಯಳಿದವು | ಅದ ಕಂಡು
ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗೆ ಮೆರೆದೆನು || ೩೦ ||

ಪದಭೇದ:

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲ್ಗಿಚ್ಚು: ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ/ಸಹಸ್ರಾರವೆಂಬ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಗೊಂಡ ಜ್ಞಾನದ ಕಿಚ್ಚು (ಜ್ವಾಲೆ).

ಸುಟ್ಟಿತ್ತು ಕಾನನವ: ಅಜ್ಞಾನ-ಮೋಹಗಳೆಂಬ ಕಾಡನ್ನು (ಕಾನನ) ಭಸ್ಮಗೊಳಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟಮೃಗಚಾತಿಯಳಿದವು: ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಷ್ಟಮದಗಳು / ಅಷ್ಟಪಾಶಗಳು ಎಂಬ ವಿಕಾರ ಮೃಗಗಳು
ನಾಶವಾದವು.

ಅದ ಕಂಡು ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗೆ ಮೆರೆದೆನು: ಆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಖಂಡ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ (ಶೂನ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ) ನಾನು
ಸದಾಶಿವನಾಗಿ ಮೆರೆದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಮೂರ್ಧನ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯು ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ದಟ್ಟ ಕಾಡನ್ನು ಉರಿಸಿಹಾಕಿತು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ
ಅಷ್ಟಮದಗಳು (ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ ಇತ್ಯಾದಿ) ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟಪಾಶಗಳು ಎಂಬ ದುಷ್ಟ ಮೃಗಗಳು ಉರಿದು ಬೂದಿಯಾದವು.
ಈ ನಿರಂಜನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕವಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಿವಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗೊಂಡು ಮೆರೆದರು.

೩೧. ಮೂವತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕೊಂಡಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ವಂಥ | ಲಂಡಸ್ತಿಯಳು ತಾನು
ದಂಡೆಯ ಕುಣಿಕೆ ಸಡಿಲಿಸಲು | ಕೊಂಡದ
ಕೆಂಡದೊಳಗಾಗಿ ಮುಳುಗಿದಳು || ೩೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಕೊಂಡಕ್ಕೆ ಬೀಳ್ವಂಥ ಲಂಡಸ್ತ್ರೀಯಳು ತಾನು: ಅಜ್ಞಾನದ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಂಡಕ್ಕೆ ಧುಮುಕುತ್ತಿದ್ದ ಲಂಡಸ್ತ್ರೀ (ದುಷ್ಟ/ಚಂಚಲ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಮಾಯೆ).

ದಂಡೆಯ ಕುಣಿಕೆ ಸಡಿಲಿಸಲು: ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಗ್ಗದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರಣ.

ಕೊಂಡದ ಕೆಂಡದೊಳಗಾಗಿ ಮುಳುಗಿದಳು: ಆಕೆಯು ತಾನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡ ಮೋಹಾಗ್ನಿಯ ಕೊಂಡದ ಕೆಂಡದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಬೂದಿಯಾದಳು (ಮಾಯೆಯು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ನಾಶವಾಯಿತು).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಚಂಚಲವಾದ ಲೌಕಿಕ ಮಾಯೆಯು ಜ್ಞಾನ ನಿಯಂತ್ರಣದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿಗಳೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನಾಶವಾಯಿತು. ಸತ್ಯದ ಅರಿವಾದಾಗ ಅಸತ್ಯವಾದ ಮಾಯೆಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತವಿದು.

೩.೨. ಮೂವತ್ತೆರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕುಂಡಲಿಯ ಸರ್ಪನು | ತುಂಡ ಮೇಲಕೆ ನೆಗೆಯೆ

ಮಂಡಲವು ಮೂರು ಬೆಳಗಾಗಿ | ಉರಿಯುವ-

ಖಂಡಜ್ಯೋತಿಯೊಳು ಬಯಲಾದೆ || ೩.೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಕುಂಡಲಿಯ ಸರ್ಪನು: ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಪ್ತ ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸರ್ಪವು.

ತುಂಡ ಮೇಲಕೆ ನೆಗೆಯೆ: ಶೀರ್ಷ ಭಾಗವಾದ ಸಹಸ್ರಾರದೆಡೆಗೆ ಜಾಗೃತಗೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ಚಿಮ್ಮಲು.

ಮಂಡಲವು ಮೂರು ಬೆಳಗಾಗಿ: ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಮಂಡಲಗಳೆಂಬ ತ್ರಿಮಂಡಲಗಳು ದಿವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗಲು.

ಉರಿಯುವಖಂಡಜ್ಯೋತಿಯೊಳು (ಉರಿಯುವ ಅಖಂಡ ಜ್ಯೋತಿಯೊಳು) ಬಯಲಾದೆ: ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಆ ಅಖಂಡ ಚಿದಗ್ನಿ ಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಯಲಾಗಿ (ಐಕ್ಯವಾಗಿ) ಹೋದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಂಡಲಿನಿ ಸರ್ಪವು ಯೋಗದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಸಹಸ್ರಾರಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯಿತು. ಆಗ

ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಮಂಡಲಗಳು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ನಂದದೆ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಖಂಡ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಯವಾಗಿ ಪರಬಯಲಾದೆ.

೩.೩. ಮೂವತ್ತಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಅಷ್ಟಾವರಣದ ಹಣ್ಣು | ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗಿರಲು

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವನು ಮಾಡಿ | ಬಳಲುವರು

ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿರುವುದನು ಮರೆತು || ೩೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಅಷ್ಟಾವರಣದ ಹಣ್ಣು: ಅಷ್ಟಾವರಣಗಳ (ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಮಂತ್ರ) ತತ್ತ್ವಸಾರವಾದ ಮುಕ್ತಿಫಲವು.

ಬಟ್ಟಬಯಲೊಳಗಿರಲು: ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿರಲು.

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗವನು ಮಾಡಿ ಬಳಲುವರು: ಇದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹೊರಗಿನ ಯಮ, ನಿಯಮಾದಿ ಕಠಿಣ

ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಹ ದಂಡಿಸಿ ಬಳಲುತ್ತಾರೆ.

ದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿರುವುದನು ಮರೆತು: ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಸದಾ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನಿಜವಸ್ತುವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಷ್ಟಾವರಣದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಾರವಾದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಸಿಹಿಫಲವು ಸಾಧಕನ ಅಂತರಂಗ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನಾಗಿ ಅಡಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಈ ಸುಲಭ ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆತು, ಬಾಹ್ಯದ ಕಠಿಣ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಳ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಶರೀರವನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತಾ ವೃಥಾವಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಾರೆ.

೩೪. ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನೆಲ ನಿಲ್ಲ ತೋಟದಲಿ | ಎಲೆಯಿಲ್ಲ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ

ಫಲವಿಲ್ಲ ಹಣ್ಣು ಕೆಡೆದರಲು | ಅದ ಕಂಡು

ಮೆಲಲಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಸವಿದಿಹೆನು || ೩೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನೆಲ ನಿಲ್ಲ ತೋಟದಲಿ: ಭೌತಿಕ ನೆಲವಿಲ್ಲದ (ಚಿದಾಕಾಶವೆಂಬ) ಅತೀಂದ್ರಿಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ.

ಎಲೆಯಿಲ್ಲ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ: ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲದ (ಭೌತಿಕ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದ) ಅರೂಪಿ ಜ್ಞಾನದ ವೃಕ್ಷವು ಹುಟ್ಟಿ.

ಫಲವಿಲ್ಲ ಹಣ್ಣು ಕೆಡೆದರಲು: ಭೌತಿಕ ಫಲವಿಲ್ಲದ 'ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ'ವೆಂಬ ಕಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಅಮೃತಫಲವು ಬೆಳೆದು ತಾನಾಗಿ ಬಾಗಲು.

ಅದ ಕಂಡು ಮೆಲಲಿಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಸವಿದಿಹೆನು: ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಅಗಿಯದೆ (ಬಾಯಿಂದ ತಿನ್ನದೆ),

ಜ್ಞಾನಾನುಭವದ ಭಾವದಿಂದಲೇ ಸವಿದು ಆನಂದಿಸಿದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇದು ಅತೀತ ಯೋಗಾವಸ್ಥೆಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ರೂಪಕ. ಭೌತಿಕ ನೆಲವಿಲ್ಲದ ಚಿದಾಕಾಶವೆಂಬ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಜ್ಞಾನವೃಕ್ಷವೊಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವಲ್ಲದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ರಸಫಲವಿದೆ. ಸಾಧಕನು ಅದನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ತಿನ್ನದೆ, ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವಪೂರ್ಣ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಸವಿದು ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೨೫. ಮೂವತ್ತೈದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಸಪ್ತಸಾಗರ ಬತ್ತಿ | ಹತ್ತು ಹಂಸೆಯು ಸತ್ತು
ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕವು ತಲೆದೋರೆ | ಅದಕಂಡು
ಸತ್ತವನು ಎದ್ದು ಕುಣಿದ || ೨೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಸಪ್ತಸಾಗರ ಬತ್ತಿ: ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು / ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳು ಎಂಬ ವಿಷಯಸಾಗರಗಳು ಇಂಗಿಹೋಗಿ.
ಹತ್ತು ಹಂಸೆಯು ಸತ್ತು: ದಶಪ್ರಾಣಗಳು (ಪ್ರಾಣ, ಅಪಾನ, ವ್ಯಾನ, ಉದಾನ, ಸಮಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ೧೦ ವಾಯುಗಳು)
ಸುಷುಮ್ನಾದಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗಿ (ಸತ್ತು).
ಮುತ್ತು ಮಾಣಿಕವು ತಲೆದೋರೆ: ಸಹಸ್ರಾರದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ 'ಆತ್ಮರತ್ನ/ಮಾಣಿಕ್ಯ'ವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಲು.
ಅದ ಕಂಡು ಸತ್ತವನು ಎದ್ದು ಕುಣಿದ: ಅದನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ, ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸತ್ತಂತಿದ್ದ ಯೋಗಿಯು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ
ನವಚೈತನ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಪರಮಾನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಪ್ತಧಾತು-ವ್ಯಸನಗಳ ಕಲ್ಮಶವು ಇಂಗಿ, ಹತ್ತು ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳ ಚಂಚಲತೆಯು ಶಮನವಾದಾಗ
ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮ ದಿವ್ಯವಾದ ಆತ್ಮಮಾಣಿಕ್ಯವು ಗೋಚರಿಸಿತು. ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸತ್ತಂತಿದ್ದ ಸಾಧಕನು ಆ
ದಿವ್ಯರತ್ನದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಪಡೆದು ಎದ್ದು ಆನಂದನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದನು.

ಸಾರಾಂಶ (೨೬ - ೨೫):

೨೬ - ೨೮: ಜಡತ್ವದ ಅಹಂಕಾರ ನಾಶ, ಸುಷುಮ್ನಾ ಮಾರ್ಗದ ಜ್ಞಾನಾಮೃತ ಪಾನ ಮತ್ತು ವಿಕಸಿತ ಸಹಸ್ರಾರದ
ಸೌರಭ.
೨೯ - ೩೧: ನವದ್ವಾರಗಳ ಜಯ, ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಮದಗಳ ದಹನ ಮತ್ತು ಮಾಯೆಯ ಕೊಂಡದ ನಾಶ.
೩೨ - ೩೩: ಕುಂಡಲಿನಿ ಚಿಮ್ಮುವಿಕೆ, ತ್ರಿಮಂಡಲಗಳ ಪ್ರಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಅಂತರಂಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ
ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ.
೩೪ - ೩೫: ಚಿದಾಕಾಶದ ಅಮೃತಫಲದ ಸವಿಯುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಲಯದಿಂದ ಆತ್ಮಮಾಣಿಕ್ಯ ದೊರೆತು ಉಂಟಾದ
ಮಹಾದಾನಂದ.

೩೬. ಮೂವತ್ತಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಹತ್ತು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ | ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ
ಮತ್ತೊಂದು ತೆರದ ಉಣಿಸುಗಳ | ನಾನುಂಡು
ಕತ್ತಲೆಯಳಿದು ಬೆಳಗಾದೆ || ೩೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಹತ್ತು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ + ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ | ಮತ್ತೊಂದು ತೆರದ ಉಣಿಸುಗಳನ್ + ನಾನುಂಡು |
ಕತ್ತಲೆಯಳಿದು + ಬೆಳಗಾದೆ.

ಅರ್ಥ: 'ದಶಪ್ರಾಣ'ಗಳೆಂಬ ಹತ್ತು ವಾಯುಗಳ ಪವಿತ್ರ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ (ಜ್ಞಾನಧಾರೆಯಲ್ಲಿ) ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಭೌತಿಕವಲ್ಲದ
ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೆಂಬ ಅಪೂರ್ವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಉಂಡು, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಬೆಳಕಾದೆನು.

೨.೨. ಮೂವತ್ತೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಕರ್ತೃ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯ | ಮುತ್ತಿನ ಕವಚವ

ಅರ್ತಿಯಿಂದನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸೆ | ಅದರಿಂದ

ಕಿತ್ತೆನು ಮಾಯಾಬಲೆಗಳನು || ೨.೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಕರ್ತೃ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯ | ಮುತ್ತಿನ ಕವಚವ | ಅರ್ತಿಯಿಂದ + ಎನಗೆ ಅಳವಡಿಸೆ | ಅದರಿಂದ | ಕಿತ್ತೆನು
ಮಾಯಾಬಲೆಗಳನು.

ಅರ್ಥ: ಪ್ರಭುವಾದ ಶ್ರೀಗುರುವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎನಗೆ 'ಮಂತ್ರಜ್ಞಾನ/ಇಷ್ಟಲಿಂಗ'ವೆಂಬ ಮುತ್ತಿನ ಕವಚವನ್ನು
ತೊಡಿಸಿದನು. ಆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಕ್ಷಾಕವಚದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಲೌಕಿಕವಾದ ಮಾಯಾಬಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಹರಿದುಹಾಕಿದೆನು.

೨.೪. ಮೂವತ್ತೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನಡೆವೆ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ | ನುಡಿವೆ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ

ಎಡವಿಡದೆ ಬರ್ಪ ವಿಷಯಾದಿ | ಭೋಗವ

ನೂಡುವೆ ಲಿಂಗಮುಖಗಳ್ಗೆ || ೨.೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ನಡೆವೆ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ | ನುಡಿವೆ ಲಿಂಗದ ಕೂಡೆ | ಎಡವಿಡದೆ ಬರ್ಪ ವಿಷಯಾದಿ ಭೋಗವ | ನೂಡುವೆ
ಲಿಂಗಮುಖಗಳ್ಗೆ.

ಅರ್ಥ: ನನ್ನ ನಡೆ, ನುಡಿ ಎಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿದೆ. ಸತತವಾಗಿ ಒದಗಿಬರುವ ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ಇಂದ್ರಿಯ
ಭೋಗಗಳನ್ನು/ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಕ್ಕೇ ಅರ್ಪಿಸಿ ದಾಸೋಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ).

೨.೬. ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಒಂಬತ್ತು ಚೌಕದ | ಉಂಬುಡುವ ಮನೆಯನ್ನು

ನಂಬದಲೆ ಕಡೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿ | ಮುಂದಣ

ಸಂಭ್ರಮದ ಮನೆಗೆ ನಡೆದನು || ೩೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಒಂಬತ್ತು ಚೌಕದ | ಉಂಬುಡುವ ಮನೆಯನ್ನು | ನಂಬದಲೆ ಕಡೆಗೆ ತೊಡಗಿಸಿ | ಮುಂದಣ | ಸಂಭ್ರಮದ ಮನೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಅರ್ಥ: ನವದ್ವಾರಗಳ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಈ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ನಂಬದೆ ಬದಿಗೊತ್ತಿ; ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ 'ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ/ಸಹಸ್ರಾರ'ವೆಂಬ ಅತ್ಯುನ್ನತ ದಿವ್ಯ ಧಾಮದತ್ತ ಪಯಣ ಬೆಳೆಸಿದನು.

೪೦. ನಲವತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಗುರುವೆ ನನ್ನಯ ಕಾಯ | ಹರನೆನ್ನಯ ಮನವು

ಪರಮ ಜಂಗಮವೆ ಅನುಭಾವ | ಮುಖವೆನ್ನ

ಇರವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಮಯವೆಂಬೆ || ೪೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಗುರುವೆ ನನ್ನಯ ಕಾಯ | ಹರನ್ + ಎನ್ನಯ ಮನವು | ಪರಮ ಜಂಗಮವೆ ಅನುಭಾವ | ಮುಖವೆನ್ನ | ಇರವೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಮಯವೆಂಬೆ.

ಅರ್ಥ: ನನ್ನ ಶರೀರವೇ ಗುರುಸ್ವರೂಪ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೇ ಹರ (ಲಿಂಗ), ನನ್ನ ಅನುಭಾವದ ಮಾತುಗಳೇ ಪರಮ ಜಂಗಮ ಸ್ವರೂಪ. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಇಡೀ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಶರೀರ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮಮಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ.

೪೧. ನಲವತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯ ಸೀಳಿ | ತೊಟ್ಟ ತೊಡಿಗೆಯ ಮುರಿದು

ಬಿಟ್ಟೆಹೆನು ನಾನು ಬಿಡುಮುಡಿಯ | ಎಲೆ ದೇವ

ಕೊಟ್ಟೆಹೆನೆನ್ನ ತನುಮನವ || ೪೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಉಟ್ಟ ಸೀರೆಯ ಸೀಳಿ | ತೊಟ್ಟ ತೊಡಿಗೆಯ ಮುರಿದು | ಬಿಟ್ಟೆಹೆನು ನಾನು ಬಿಡುಮುಡಿಯ | ಎಲೆ ದೇವ | ಕೊಟ್ಟೆಹೆನ್ + ಎನ್ನ ತನುಮನವ.

ಅರ್ಥ: ಲೌಕಿಕ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬಾಹ್ಯ ಲೋಕದ ಮಾಯೆಯ ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ದಿಗಂಬರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಓ ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವನೇ, ನನ್ನ ಶರೀರ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಚರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ.

೪೨. ನಲವತ್ತೆರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಷಡಚಕ್ರದೊಳಗಣ | ಷಡುವಿಧ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ

ಷಡವಿಧೇಂದ್ರಿಯವ | ಮುಖಮಾಡಿ ವಿಷಯಗಳ

ಷಡಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂಡುತಿಹೆನು || ೪೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಷಡಚಕ್ರದೊಳಗಣ | ಷಡುವಿಧ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಷಡವಿಧೇಂದ್ರಿಯವ ಮುಖಮಾಡಿ | ವಿಷಯಗಳ |

ಷಡಭಕ್ತಿಯಿಂದ + ಉಡುತಿಹೆನು.

ಅರ್ಥ: ಶರೀರದ ಆರು ಯೋಗಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಷಡ್ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ (ಆಚಾರ, ಗುರು, ಶಿವ, ಜಂಗಮ, ಪ್ರಸಾದ, ಮಹಾಲಿಂಗ) ನನ್ನ ಆರೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ದ್ವಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ ಭೋಗವನ್ನಾಗಿ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೪೩. ನಲವತ್ತಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರ - ಆಚಾರಲಿಂಗ)

ಆಧಾರದೊಳಗಣ | ಆದಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ

ಮೇದಿನಿಯ ಘ್ರಾಣಮುಖಮಾಡಿ | ಗಂಧವನು

ಮೋದದಿಂದ ಕೊಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತ || ೪೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಆಧಾರದೊಳಗಣ | ಆದಿಯ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಮೇದಿನಿಯ ಘ್ರಾಣಮುಖಮಾಡಿ | ಗಂಧವನು | ಮೋದದಿಂದ ಕೊಡುವ ಸದ್ಭಕ್ತ.

ಅರ್ಥ: ಮೂರ್ತಿವಂತ 'ಮೂಲಾಧಾರ ಚಕ್ರ'ದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲ 'ಆಚಾರಲಿಂಗ'ಕ್ಕೆ, ಪೃಥ್ವಿ (ಮೇದಿನಿ) ತತ್ತ್ವದ ಮೂಗನ್ನು (ಘ್ರಾಣ) ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪವಿತ್ರ ಗಂಧವನ್ನು (ಸೌರಭ) ಆನಂದದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸುವವನೇ ನಿಜವಾದ ಸದ್ಭಕ್ತ.

೪೪. ನಲವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರ - ಗುರುಲಿಂಗ)

ಆರಸಳ ಕಮಲದ | ಕರ್ತೃ ಗುರು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ

ಸಾರಜಿಹ್ವೆಯನು ಮುಖಮಾಡಿ | ರಸಗಳ

ಪೂರೈಸಿಕೊಡುವ ನಿಜನಿಷ್ಠ || ೪೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಆರಸಳ ಕಮಲದ | ಕರ್ತೃ ಗುರು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಸಾರ ಜಿಹ್ವೆಯನು ಮುಖಮಾಡಿ | ರಸಗಳ |

ಪೂರೈಸಿಕೊಡುವ ನಿಜನಿಷ್ಠ.

ಅರ್ಥ: ಆರಳಸಿನ (ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ) ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ 'ಗುರುಲಿಂಗ'ಕ್ಕೆ, ಜಲತತ್ವದ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು (ಜಿಹ್ವೆ) ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪವಿತ್ರ ರಸಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಡುವವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಜನಿಷ್ಯ/ಮಹೇಶ.

೪೫. ನಲವತ್ತೈದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರ - ಶಿವಲಿಂಗ)

ಹತ್ತೆಸಳ ಕಮಲದ | ಕರ್ತೃಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಮತ್ತೆ ನೇತ್ರಗಳ ಮುಖಮಾಡಿ | ರೂಪಿನ
ತುತ್ತುಗಳ ಕೊಡುವನವಧಾನಿ || ೪೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಹತ್ತೆಸಳ ಕಮಲದ | ಕರ್ತೃ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಮತ್ತೆ ನೇತ್ರಗಳ ಮುಖಮಾಡಿ | ರೂಪಿನ | ತುತ್ತುಗಳ
ಕೊಡುವನ್ + ಅವಧಾನಿ.

ಅರ್ಥ: ಹತ್ತೆಸಳಿನ 'ಮಣಿಪೂರಕ ಚಕ್ರ'ದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಶಿವಲಿಂಗ'ಕ್ಕೆ, ಅಗ್ನಿತತ್ವದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು (ನೇತ್ರ) ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸುಂದರ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಅರ್ಪಿಸುವವನೇ ಏಕಾಗ್ರತೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಸಾದಿ (ಅವಧಾನಿ).

೪೬. ನಲವತ್ತಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಅನಾಹತ ಚಕ್ರ - ಚರಲಿಂಗ/ಜಂಗಮಲಿಂಗ)

ದ್ವಾದಶದಳ ಕಮಲದ | ಲಾದ ಚರಲಿಂಗಕೆ
ಸಾದರದಿ ತ್ವಕ್ಕ ಮುಖಮಾಡಿ | ಸ್ವರುಶನದಿ
ಸ್ವಾದವನು ಕೊಡುವನನುಭಾವಿ || ೪೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ದ್ವಾದಶದಳ ಕಮಲದಲಿ + ಲಾದ ಚರಲಿಂಗಕೆ | ಸಾದರದಿ ತ್ವಕ್ಕ ಮುಖಮಾಡಿ | ಸ್ವರುಶನದಿ | ಸ್ವಾದವನು
ಕೊಡುವನ್ + ಅನುಭಾವಿ.

ಅರ್ಥ: ಹನ್ನೆರಡು ದಳದ 'ಅನಾಹತ (ಹೃದಯ) ಚಕ್ರ'ದ ಜಂಗಮ/ಚರಲಿಂಗಕ್ಕೆ, ವಾಯುತತ್ವದ ಚರ್ಮವನ್ನು (ತ್ವಕ್) ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಪವಿತ್ರ ಸ್ಪರ್ಶದ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವವನೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ (ಅನುಭಾವಿ).

೪೭. ನಲವತ್ತೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ವಿಶುದ್ಧ ಚಕ್ರ - ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ)

ಷೋಡಶ ಕಮಲದ | ಲಾಡುವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಗಾಢದಿಂ ಶ್ರೋತ್ರಮುಖಮಾಡಿ | ಶಬ್ದವನು
ನೀಡಿ ಕೊಡುತಿರ್ಪ ಪರಿಣಾಮಿ || ೪೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಪೋಷಕ ಕಮಲದಲಿ + ಆಡುವ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಗಾಢದಿಂ ಶ್ರೋತ್ರಮುಖಮಾಡಿ | ಶಬ್ದವನು | ನೀಡಿ
ಕೊಡುತಿರ್ಪ ಪರಿಣಾಮಿ.

ಅರ್ಥ: ಹದಿನಾರು ದಳದ 'ವಿಶುದ್ಧ (ಕಂಠ) ಚಕ್ರ'ದ 'ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ'ಕ್ಕೆ, ಆಕಾಶತತ್ವದ ಕಿವಿಗಳನ್ನು (ಶ್ರೋತ್ರ)
ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ದಿವ್ಯ ಶಬ್ದ/ನಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವವನೇ ಶರಣ (ಪರಿಣಾಮಿ).

೪೮. ನಲವತ್ತೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಆಜ್ಞಾ ಚಕ್ರ - ಮಹಾಲಿಂಗ)

ದ್ವಿದಳತ್ರಿಕೂಟದಲಿ | ಹುದುಗಿದ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ
ಸದಮಲ ಹೃದಯಮುಖಮಾಡಿ | ತೃಪ್ತಿಯನು
ಒದಗಿ ಕೊಡುತಿಹನು ಸಮರಸನು || ೪೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ದ್ವಿದಳ ತ್ರಿಕೂಟದಲಿ | ಹುದುಗಿದ ಮಹಾಲಿಂಗಕ್ಕೆ | ಸದಮಲ ಹೃದಯಮುಖಮಾಡಿ | ತೃಪ್ತಿಯನು | ಒದಗಿ
ಕೊಡುತಿಹನು ಸಮರಸನು.

ಅರ್ಥ: ಎರಡು ದಳದ 'ಆಜ್ಞಾ ಚಕ್ರ'ದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪರಮ 'ಮಹಾಲಿಂಗ'ಕ್ಕೆ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಅಂತರಂಗ/ಹೃದಯವನ್ನು
ಮುಖವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ನಿರಂತರ ಆನಂದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದಾಗುವವನೇ ಐಕ್ಯ (ಸಮರಸನು).

೪೯. ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಅಂಗದಾಶೆಯನಳಿದು | ಲಿಂಗದಾಶೆಯವುಳಿದು
ಸಂಗಸುಧೆಯನೇ ನಲಿದುಂಡು | ತನುಮನದ
ಭಂಗವನು ಹರಿದು ಸುಖಿಯಾದೆ || ೪೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಅಂಗದ + ಆಶೆಯನ್ + ಅಳಿದು | ಲಿಂಗದ + ಆಶೆಯನ್ + ಉಳಿದು | ಸಂಗಸುಧೆಯನೇ ನಲಿದುಂಡು
| ತನುಮನದ | ಭಂಗವನು ಹರಿದು ಸುಖಿಯಾದೆ.

ಅರ್ಥ: ಶರೀರದ ಮೇಲಿನ (ಅಂಗದ) ಲೌಕಿಕ ಆಶೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಕೇವಲ ಲಿಂಗೈಕ್ಯದ ಆಸೆಯನ್ನು
ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿವಸಂಗವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಸವಿದು, ತನು-ಮನಗಳ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಡಿದುಕೊಂಡು
ನಿತ್ಯಸುಖಿಯಾದೆನು.

೫೦. ಐವತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಗುರು ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ | ಮರೆಯೆನು, ಮರೆದಡೆ

ಪರಿಭವದ ಬಾಧೆ ಬರಲಯ್ಯ | ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ದೊರೆಯೆ ನರಕದೊಳು ತುಳಿಯಯ್ಯ || ೫೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ: ಗುರು ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ | ಮರೆಯೆನು, ಮರೆದಡೆ | ಪರಿಭವದ ಬಾಧೆ ಬರಲಯ್ಯ | ಕಡೆಯಲ್ಲಿ | ದೊರೆಯೆ
ನರಕದೊಳು ತುಳಿಯಯ್ಯ.

ಅರ್ಥ: "ಓ ಗುರುವೇ, ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಚರಣಗಳನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆತರೆ
ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ದುಃಖದ ಬಾಧೆ ಬರಲಿ; ಓ ಪ್ರಭುವೇ, ನನ್ನನ್ನು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಶಿಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು
ದಾಸೋಹ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾರಾಂಶ (೩೬ - ೫೦):

೩೬ - ೪೧: ಪ್ರಾಣಶೋಧನೆ, ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಲಿಂಗಕವಚದಿಂದ ಮಾಯೆಯ ನಾಶ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು
ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿ ಸ್ಥಿತಿ.

೪೨ - ೪೮: ಷಡ್ಧಾರ ಯೋಗಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ (ಮೂಲಾಧಾರದಿಂದ ಅಜ್ಞಾ ಚಕ್ರದವರೆಗೆ) ಷಡ್ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ ಷಡ್ವಿಧ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಚವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಷಟ್ಸ್ಥಲ ಯೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ.

೪೯ - ೫೦: ಕಾಯದ ವ್ಯಾಮೋಹ ತೊರೆದು ಲಿಂಗಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಗುರುಚರಣದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲ
ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶರಣರ ನಿಷ್ಠೆ, ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ, ಪ್ರಸಾದ ಕಾಯ ಹಾಗೂ ಅಂಗ-ಲಿಂಗ ಐಕ್ಯತೆಯ
ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅನುಭಾವಿಕ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫೧. ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನಡೆವಲ್ಲಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ | ಉಡುವಲ್ಲಿ ಉಂಬಲ್ಲಿ

ಬಿಡೆನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಚರಣವನು | ಈ ಭಲವ

ಕಡೆಮುಟ್ಟಿಸೆನೆಗೆ ಗುರುರಾಯ || ೫೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನಡೆವಲ್ಲಿ ನುಡಿವಲ್ಲಿ: ನಡೆಯುವಾಗ, ಮಾತನಾಡುವಾಗ.

ಉಡುವಲ್ಲಿ ಉಂಬಲ್ಲಿ: ಉಡುಪು ಧರಿಸುವಾಗ, ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವಾಗ.

ಬಿಡೆನಯ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಚರಣವನು: ಓ ಪ್ರಭುವೇ, ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಶ್ರೀಚರಣಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಭಲವ ಕಡೆಮುಟ್ಟಿಸೆನೆಗೆ ಗುರುರಾಯ: ನಾನು ತಳೆದಿರುವ ಈ ನಿಷ್ಠೆಯ ಭಲವನ್ನು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ

(ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ) ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಹರಸು ಓ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯನೇ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಕಲ ದೈನಂದಿನ ಕಾಯಕಗಳಲ್ಲೂ—ನಡೆಯುವಾಗ, ನುಡಿಯುವಾಗ, ಬಟ್ಟೆ ಉಡುವಾಗ ಹಾಗೂ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ—ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ ನಿನ್ನ ಶ್ರೀಚರಣಗಳ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನು. ಓ ಪರಮ ಗುರುವೇ, ಅಹೋರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಸ್ಮರಿಸುವ ನನ್ನ ಈ ವ್ರತ ಮತ್ತು ಭಲವು ಕೊನೆಮುಟ್ಟುವಂತೆ (ಸಿದ್ಧಿಸುವಂತೆ) ನೀನೇ ನನಗೆ ಬಲ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಕರುಣಿಸು."

೫೨. ಐವತ್ತೆರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಘನಗುರುವೆ ನೀಯೆನ್ನ | ಮನದೊಳಗಿರು ಕಂಡ

ಮನವ ಬಿಟ್ಟನಿಯ ಅಗಲಿದರೆ | ನಿಮಗಿನ್ನು

ಅನಘಶಿವಶರಣರಡಿಯಾಣೆ || ೫೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಘನಗುರುವೆ ನೀನ್ + ಎನ್ನ ಮನದೊಳಗಿರು ಕಂಡ: ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಓ ಗುರುವೇ, ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನೆಲೆಯಾಗಿರು.

ಮನವ ಬಿಟ್ಟು ಇನಿಯ ಅಗಲಿದರೆ: ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಗಲಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣನಾಥನಾದ ನೀನು ದೂರವಾದರೆ.

ನಿಮಗಿನ್ನು ಅನಘ ಶಿವಶರಣರ ಅಡಿಯಾಣೆ: ನಿನಗೆ ಆ ನಿಷ್ಕಲಂಕ (ಅನಘ) ಶಿವಶರಣರ ಶ್ರೀಚರಣಗಳ ಆಣೆಯಿದೆ!

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ ಭಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಿಕ ಒತ್ತಾಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

"ಓ ಪರಮ ಗುರುವೇ, ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರಬೇಕು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊರೆದು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ದೂರ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ; ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿದರೆ ನಿನಗೆ ನಿಷ್ಕಲಂಕರೂ, ಪವಿತ್ರರೂ ಆದ ಸಕಲ ಶಿವಶರಣರ ಪಾದಗಳ ಆಣೆಯಿದೆ!" (ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಹಂಬಲ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲಿದೆ).

೫೩. ಐವತ್ತಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಆವಾವ ಭೋಗಗಳ | ಜೀವಭಾವದಿ ನಾನು

ಭಾವಿಸುತ ಪಿರಿದು ಸವಿದರೆ | ನರಕದ

ಬಾವಿಯೊಳಗದ್ದಿ ತೆಗೆಯಯ್ಯ || ೫೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಆವಾವ ಭೋಗಗಳ: ಯಾವ ಯಾವ ಲೌಕಿಕ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಗಳನ್ನು/ವಿಷಯಗಳನ್ನು.

ಜೀವಭಾವದಿ ನಾನು ಭಾವಿಸುತ: 'ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತದ್ದು, ನನ್ನ ದೇಹದ ಭೋಗ' ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನದ 'ಜೀವಭಾವ'ದಿಂದ (ಅಹಂಕಾರದಿಂದ).

ಪಿರಿದು ಸವಿದರೆ: ನಾನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಯಸಿ ಅನುಭವಿಸಿದರೆ.

ನರಕದ ಬಾವಿಯೊಳಗಿದ್ದ ತೆಗೆಯಯ್ಯ: ನನ್ನನ್ನು ನರಕವೆಂಬ ಪ್ರಪಾತದ ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿಸಿ ಶಾಪ/ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡು ಪ್ರಭುವೇ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಯಾವುದೇ ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗಗಳನ್ನು 'ಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದ'ವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ನನ್ನ ಶರೀರದ ಸ್ವಂತ ಅನುಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ 'ಜೀವಭಾವ'ದಿಂದ (ಅಹಂಕಾರದಿಂದ) ಸವಿದಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ನರಕದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಶಿಕ್ಷಿಸು. ನನಗಾಗುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವವೂ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು."

೫೪. ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಭೋಗವನು | ಗುರುವಿಗೆ ನಾನಿತ್ತು

ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಒದಗಿದ | ಶೇಷವನು

ಅರಿವಿಂದ ಉಂಡು ಸುಖಿಯಾದೆ || ೫೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಗುರು ಕೊಟ್ಟ ಭೋಗವನು ಗುರುವಿಗೆ ನಾನಿತ್ತು: ಗುರುವು ಕರುಣಿಸಿದ ಸಕಲ ತನು-ಮನ-ಧನ ಮತ್ತು ಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಗುರುವಿಗೇ (ಲಿಂಗಕ್ಕೆ) ಅರ್ಪಿಸಿ.

ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಒದಗಿದ ಶೇಷವನು: ಆ ಗುರು/ಲಿಂಗದ ಸ್ವೀಕಾರದ ನಂತರ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದ ಪವಿತ್ರ ಶೇಷವನ್ನು.

ಅರಿವಿಂದ ಉಂಡು ಸುಖಿಯಾದೆ: ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದ ಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾನು ಪರಮ ಸುಖಿಯಾದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಗುರುವು ಕರುಣಿಸಿದ ಈ ದೇಹ ಮತ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುವಿನ ಅಡಿಗೆ (ಲಿಂಗಕ್ಕೆ) ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆನು.

ತರುವಾಯ ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪ್ರಸಾದ ರೂಪವಾಗಿ ದೊರೆತ 'ಗುರುಶೇಷ'ವನ್ನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಲೌಕಿಕ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾಗಿ ಮಹಾಸುಖಿಯಾದೆನು." (ಇದು ಶರಣರ 'ಅರ್ಪಿತ-ಪ್ರಸಾದ' ಸಿದ್ಧಾಂತ).

೫೫. ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಲಿಂಗವು ಬಂದೆನ್ನ | ಅಂಗದೊಳು ನೆಲಸಲು

ಸಂಗದೊಳ್ ಜ್ಯೋತಿರೂಪಾದ ಕಾರಣದಿ

ಇಂಗಿದವು ಎನ್ನ ಭವಭವವು || ೫೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಲಿಂಗವು ಬಂದು + ಎನ್ನ ಅಂಗದೊಳು ನೆಲಸಲು: ದಿವ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವು ಬಂದು ನನ್ನ ಶರೀರ ಹಾಗೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಲು.

ಸಂಗದೊಳ್ ಜ್ಯೋತಿರೂಪಾದ ಕಾರಣದಿ: ಆ ಲಿಂಗದ ನಿರಂತರ ಸಂಗದಿಂದ ನನ್ನ ಚೇತನವೂ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರೂಪವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ.

ಇಂಗಿದವು ಎನ್ನ ಭವಭವವು: ನನ್ನ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸಂಸಾರಿಕ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಭವಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂಗಿಹೋದವು (ನಾಶವಾದವು).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಮಹಾಲಿಂಗವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನನ್ನ ಅಂಗದಲ್ಲಿ (ದೇಹದಲ್ಲಿ) ನೆಲೆಸಿದಾಗ, ಆ ಲಿಂಗದ ಪವಿತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ಅಂತರಂಗವೂ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಜ್ಯೋತಿಮಯ ರೂಪವಾಯಿತು. ಈ ಜ್ಯೋತಿಯ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ನನ್ನ ಅನಾದಿ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳೆಂಬ ಭವಬಂಧನಗಳ ಕತ್ತಲೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂಗಿಹೋಯಿತು."

ಸಾರಾಂಶ (೫೧ - ೫೫):

೫೧: ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಗುರುಚರಣದ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಷ್ಠೆ.

೫೨: ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಶರಣರ ಆಣೆ ಇಡುವ ಭಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು.

೫೩: ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ಅನುಭವಿಸದೆ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತ ಮಾಡುವ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ವ್ರತ.

೫೪: ಗುರುಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತುವನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

೫೫: ಅಂಗದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ನೆಲೆಸಿ, ಚೇತನವು ಜ್ಯೋತಿಮಯವಾಗಿ ಭವಬಂಧನ ನಾಶವಾದ ಸ್ಥಿತಿ.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರ 'ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ'ಯ ೫೬ ರಿಂದ ೬೧ನೆಯ ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ, ನಿಖರ ಹಾಗೂ ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಅಲಿಪ್ತ ಜೀವನ ವಿಧಾನ (ಜಲಲಿಪ್ತ ಕಮಲದಂತೆ ಇರುವುದು), ಜ್ಞಾನದ ಗೂಢತೆ, ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭವಮುಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಂಗ-ಲಿಂಗ ಸಮರಸ ಭಾವದ ಉನ್ನತ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫೬. ಐವತ್ತಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ | ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಇರುತಿಹರು

ಬಲ್ಲಡೆ ಅವರ ಪರಿ ಬೇರೆ | ಶರಣರ

ಖುಲ್ಲಮಾನವರು ಜರಿವರು || ೫೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಎಲ್ಲ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ಇರುತಿಹರು: ಸಕಲ ಲೌಕಿಕ ಭೋಗ-ವಿಷಯಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಬಲ್ಲಡೆ ಅವರ ಪರಿ ಬೇರೆ: ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿದು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಅವರು ತಾವರೆ ಎಲೆಯ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ ಅಲಿಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ).

ಶರಣರ ಖುಲ್ಲಮಾನವರು ಜರಿವರು: ಇಂತಹ ಶರಣರ ಅಂತರಂಗದ ದಿವ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯದ ಅಲ್ಪಮತಿಗಳು/ತುಚ್ಛ ಮನಸ್ಸಿನ ಜನರು ಅವರನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ಕಂಡು ಜರಿಯುತ್ತಾರೆ (ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಶಿವಶರಣರು ಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಕಲ ಭೋಗಗಳ ನಡುವೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕಮಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಲಿಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಬಾಹ್ಯ ಜೀವನ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಲಿಂಗಮಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿಯದ ಅಲ್ಪಜ್ಞರು (ಖುಲ್ಲ ಮಾನವರು) ಶರಣರ ಬಾಹ್ಯ ನೋಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ಜರಿಯುತ್ತಾರೆ.

೫೭. ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಬಲ್ಲವರೆ ಬಲ್ಲರು | ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು

ಕಲ್ಲೊಳು ಮಿಸುನಿಯಿರುವಂತೆ | ಇದರನುವ

ಬಲ್ಲವರಿಗರ್ಥ ತಿಳಿಯುವುದು || ೫೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಬಲ್ಲವರೆ ಬಲ್ಲರು | ಎಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು: ಅನುಭಾವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವಿದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲರು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಇದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಲ್ಲೊಳು ಮಿಸುನಿ ಇರು ವಂತೆ: ಕಲ್ಲಿನ ಗರ್ಭದೊಳಗೆ ಅಪರೂಪದ ಬಂಗಾರ (ಮಿಸುನಿ/ಚೆನ್ನ) ಅಡಗಿರುವಂತೆ.

ಇದರ ಅನುವ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯುವುದು: ಈ ರಹಸ್ಯದ ಸುಳಿವು ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವ ತಿಳಿದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ಅಪಾರ ಮೌಲ್ಯದ ಚಿನ್ನವು ಅಡಗಿರುವಂತೆ, ಶರಣರ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇಹದೊಳಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಲಿಂಗಜ್ಞಾನವು ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅರಿತು ಹೊರತೆಗೆಯುವ ರಸವಾದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಬೆಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆ, ಶರಣರ ಈ ದಿವ್ಯ ಅನುಭಾವದ ಮರ್ಮವು ಕೇವಲ ಪಕ್ಷಮನಸ್ಸಿನ ಅನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಲೌಕಿಕರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

೫೮. ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನಾನಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ | ಹೀನಳಾಗಿರುತಿರಲು

ನೀನೆ ಬಂದೆನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದ | ಕಾರಣದಿ

ಮೌನಮುದ್ರಿಯೊಳೊಡವೆರೆದೆ || ೫೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನಾನಾ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೀನಳಾಗಿರುತಿರಲು: ಆನೇಕ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಗಳ ಭವಬಂಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ.

ನೀನೆ ಬಂದು ಎನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದ ಕಾರಣದಿ: ನೀನೇ ಸ್ವತಃ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಕೈಪಿಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ.

ಮೌನಮುದ್ರಿಯೊಳು ಒಡವೆರೆದೆ: ಮಾತಿಗೂ ಸಿಗದ 'ಮೌನಮುದ್ರೆ'ಯೆಂಬ (ತುರಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯ/ಉನ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯ) ಅತ್ಯುನ್ನತ ಯೋಗದಲ್ಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದಲ್ಲೂ ಒಂದಾಗಿ ಬೆರೆತುಹೋದೆನು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಅನಂತ ಜನ್ಮಗಳ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಾನು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಓ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯನೇ, ನೀನೇ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈಪಿಡಿದು ಮುನ್ನಡೆಸಿದೆ. ಆ ನನ್ನ ದಿವ್ಯ ಅನುಗ್ರಹದ ಬಲದಿಂದ, ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಮೌನಮುದ್ರೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಲ್ಲಿ) ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದಾದೆನು."

೫೯. ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಹಿಂದಣ ಭವವೆಲ್ಲ | ಸಂದಿಹವಿಲ್ಲಿಗೆ

ಮುಂದಿನ್ನು ನನಗೆ ಭವವಿಲ್ಲ | ಗುರುರಾಯ

ಹೊಂದಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ || ೫೯ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಹಿಂದಣ ಭವವೆಲ್ಲ ಸಂದಿಹು ಇಲ್ಲಿಗೆ: ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ ಸಂಸಾರಬಂಧನವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು.

ಮುಂದಿನ್ನು ನನಗೆ ಭವವಿಲ್ಲ: ಇನ್ನುಂದೆ ನನಗೆ ಯಾವುದೇ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಅಥವಾ ಲೌಕಿಕ ಬಂಧನಗಳಿಲ್ಲ.

ಗುರುರಾಯ ಹೊಂದಿದೆನು ನಿಮ್ಮ ಚರಣವ: ಓ ಗುರುರಾಯನೇ, ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರವಾದ ಚರಣಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾನು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಓ ಶ್ರೀಗುರುರಾಯನೇ, ನಿನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಅನಾದಿ ಕಾಲದ ಕರ್ಮ-ಸಂಸಾರಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋದವು. ನನಗೆ ಇನ್ನುಂದೆ ಯಾವ ಭವಬಂಧನವೂ ಇಲ್ಲ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆದೆನು."

೬೦. ಆರವತ್ತನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಎನ್ನ ಕಾಯವೆ ಗುರು | ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗ

ಎನ್ನಂತರಾತ್ಮ ಚರಲಿಂಗ | ವಾಗಲು

ಇನ್ನುಂಟೆ ಎನಗೆ ತನುಮನವು || ೬೦ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಎನ್ನ ಕಾಯವೆ ಗುರು: ನನ್ನ ಶರೀರವೇ ಪವಿತ್ರ ಗುರುಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಎನ್ನ ಪ್ರಾಣವೆ ಲಿಂಗ: ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ಪರಮಲಿಂಗವಾಗಿದೆ.

ಎನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಚರಲಿಂಗ ವಾಗಲು: ನನ್ನ ಆಂತರಿಕ ಚೇತನವೇ (ಅಂತರಾತ್ಮ) ಜಂಗಮ/ಚರಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ.

ಇನ್ನುಂಟೆ ಎನಗೆ ತನುಮನವು: ನನಗೆ ಇನ್ನುಂದೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಹಂಕಾರದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? (ಇಲ್ಲ).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ನನ್ನ ಶರೀರವು ಗುರುವಿನ ರೂಪ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ರೂಪ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವೇ

ಜಂಗಮಲಿಂಗದ ರೂಪವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ನನ್ನ ಇಡೀ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಗುರು-ಲಿಂಗ-

ಜಂಗಮಮಯವಾಗಿರುವಾಗ, ನನಗೆ ಲೌಕಿಕವಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ 'ತನು' ಮತ್ತು 'ಮನ' ಎನ್ನುವ ಅಹಂಕಾರವಾಗಲಿ,

ವಿಕಾರವಾಗಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಎಲ್ಲವೂ ಶಿವಮಯವಾಗಿದೆ."

೬೧. ಆರವತ್ತೊಂದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನಲೆ ನಲ್ಲನ ಸುಖವ | ನೆಲ್ಲರೊಳುರುಹುವಳೆ

ಬಲ್ಲವರದರ ತೆರದೊಳು | ನಿಜತ್ಯಪ್ಪಿ

ಸಲ್ಲಿಲೆಯಿಂದ ಘಟಿಸುವುದು || ೬೧ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನಲೆ ನಲ್ಲನ ಸುಖವನು ಎಲ್ಲರೊಳು ಉರುಹುವಳೆ: ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ನಲ್ಲನೊಂದಿಗೆ (ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ) ಅನುಭವಿಸುವ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಆನಂದವನ್ನು/ಸುಖವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯು ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲರೆದುರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅಥವಾ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆಯೇ? (ಇಲ್ಲ, ಅದು ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವ).

ಬಲ್ಲವರದರ ತೆರದೊಳು: ಜ್ಞಾನಿಗಳು/ಅನುಭಾವಿಗಳು ಕೂಡ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ.

ನಿಜತ್ಯಪ್ತಿ ಸಲ್ಲಿಲೆಯಿಂದ ಘಟಿಸುವುದು: ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಹಜ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ನಡುವಿನ ಅತ್ಯಂತ ಅಂತರಂಗದ ಸುಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊರಗಿನ ಜನರೆದುರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶರಣರು ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಮಾನಂದವೂ ಸಹ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಅಂತರಂಗದ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ದಿವ್ಯ ಆನಂದವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಆಡಂಬರವಿಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾದ ಮತ್ತು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲೇ ಸವಿದು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಾರಾಂಶ (೫೬ - ೬೧):

೫೬ - ೫೭: ಶರಣರ ಅಲಿಪ್ತ ಜೀವನ, ಅವರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಗೂಢತೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪಕ್ಷ ಅಂತರಂಗ ಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ.

೫೮ - ೫೯: ಗುರುವಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಾನಾ ಜನ್ಮಗಳ ಭವಬಂಧನ ಕಳೆದು, 'ಮೌನಮುದ್ರೆ'ಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮುಕ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವುದು.

೬೦ - ೬೧: ಕಾಯ-ಪ್ರಾಣ-ಅಂತರಾತ್ಮಗಳು ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮಮಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ಲಿಂಗದೊಡನೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಮಾನಂದವು ಅಂತರಂಗದ ಸಹಜ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಅದ್ವೈತ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ, ದಾಸೋಹ ಭಾವ, ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ಕೃಪೆ, ಗುರುಸ್ತೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

೬೨. ಆರವತ್ತೆರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಚಿನ್ನ- ಬಣ್ಣಗಳಂತೆ | ರನ್ನ ದೀಪ್ತಿಗಳಂತೆ

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಲೆ ಬೆರದಿಹರು | ಲಿಂಗದೊಳು

ಪನ್ನಗಧರನ ಶರಣರು || ೬೨ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಚಿನ್ನ-ಬಣ್ಣಗಳಂತೆ: ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಗಳು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದಂತೆ ಒಂದಾಗಿರುವಂತೆ.

ರನ್ನ ದೀಪ್ತಿಗಳಂತೆ: ರತ್ನ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಪ್ರಕಾಶ (ಬೆಳಕು) ಪ್ರತ್ಯೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದಾಗಿರುವಂತೆ.

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದಲೆ ಬೆರದಿಹರು ಲಿಂಗದೊಳು: ಯಾವುದೇ ಭೇದ-ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಪರಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪನ್ನಗಧರನ ಶರಣರು: ಸರ್ಪವನ್ನು ಆಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ಶಿವನ (ಪನ್ನಗಧರನ) ಪವಿತ್ರ ಶರಣರು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಬಂಗಾರದಿಂದ ಅದರ ಬಣ್ಣವನ್ನು, ಅಥವಾ ರತ್ನದಿಂದ ಅದರ ಬೆಳಗುವ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಿವಶರಣರು ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದ್ವೈತವಿಲ್ಲದೆ, ಅಭೇದವಾಗಿ (ಅದ್ವೈತವಾಗಿ) ಐಕ್ಯಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

೬೩. ಆರವತ್ತಮೂರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತು | ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನ ಭೃತ್ಯೆ

ನಿಮ್ಮಡಿಯ ನಾನು ಮರೆವೊಕ್ಕೆ | ಘನಗುರುವೆ

ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಲಹಯ್ಯ || ೬೩ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ನಿಮ್ಮ ತೊತ್ತಿನ ತೊತ್ತು: ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯ ದಾಸಿ (ಸೇವಕಿಯ ಸೇವಕಿ).

ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯನ ಭೃತ್ಯೆ: ನಿನ್ನ ಸೇವಕರ ಸೇವಕಿ.

ನಿಮ್ಮಡಿಯ ನಾನು ಮರೆವೊಕ್ಕೆ: ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಚರಣಗಳನ್ನು ನಾನು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇನೆ.

ಘನಗುರುವೆ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಲಹಯ್ಯ: ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಓ ಗುರುವೇ, ನಿನ್ನ ಅಪಾರ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾದ ನಮ್ರತೆ ಹಾಗೂ 'ದಾಸೋಹ ಅಹಂಕಾರರಾಹಿತ್ಯ'ವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: "ಓ ಘನಗುರುವೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಸೇವಕಿಯರ ಸೇವಕಿ! ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹು."

೬೪. ಆರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ | ತೊತ್ತಾಗಿ ಇರಿಸೆನ್ನ

ಭಕ್ತರುಂಡುಳಿಂದ ವರಶೇಷ | ವನು ಕೊಂಬ

ನಿತ್ಯಸುಖವೆನಗೆ ಕೊಡು ಗುರುವೆ || ೬೪ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊತ್ತಾಗಿ ಇರಿಸೆನ್ನ: ಸತ್ಯಶರಣರ/ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸು.

ಭಕ್ತರು ಉಂಡು ಉಳಿದ ವರಶೇಷವನು ಕೊಂಬ: ಪವಿತ್ರ ಭಕ್ತರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಳಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ 'ಪ್ರಸಾದ ಶೇಷ'ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ.

ನಿತ್ಯಸುಖವೆನಗೆ ಕೊಡು ಗುರುವೆ: ಶಾಶ್ವತವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸುಖವನ್ನು ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು ಓ ಗುರುವೇ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಶರಣರ ದಾಸೋಹ ಸಂಪದದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, "ನನ್ನನ್ನು ಯಾವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಡ; ಬದಲಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಾಳನ್ನಾಗಿ ಇರಿಸು. ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೀಡಿದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದದ ಶೇಷವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ ಜೀವಿಸುವ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಕರುಣಿಸು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

೬೫. ಆರವತ್ತೈದನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಎನ್ನವಗುಣಗಳ | ನಿನ್ನ ನೀ ನೋಡದಲೆ

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶ ಕೃಪೆಗೆಯ್ದು | ಕರುಣದಿ

ಎನ್ನ ಭವಬಂಧ ಪರಿಯಿತ್ತು || ೬೫ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಎನ್ನ ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ನೀ ನೋಡದಲೆ: ಲೋಪ, ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಇರುವಿಕೆ.

ದೋಷ: ತಪ್ಪು, ಅವಗುಣ ಅಥವಾ ಅಪರಾಧ.

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ (ಕೊರತೆ):ಅವಗುಣಗಳನ್ನು, ದೋಷಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ.

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶ ಕೃಪೆಗೆಯ್ದು ಕರುಣದಿ: ಪ್ರಭು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶನು ಕೃಪೆ ತೋರಿ ತಂದ ಕರುಣೆಯ ಬಲದಿಂದ.

ಎನ್ನ ಭವಬಂಧ ಪರಿಯಿತ್ತು: ನನ್ನ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಸಂಸಾರಿಕ ಕಷ್ಟ ಬಂಧನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋದವು (ನಾಶವಾದವು).

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ದೋಷಗಳಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವನಾದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ, ತನ್ನ ಅಪಾರ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಆತನ ಅಪಾರ ಕೃಪೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ನನ್ನ ಸಕಲ ಭವಬಂಧನಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ನನಗೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯತೆ ದೊರೆಯಿತು."

೬೬. ಆರವತ್ತಾರನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಜಯ ನಿತ್ಯನಿರೂಪನೆ | ಜಯ ಸತ್ಯಸದ್ಗುರುವೆ

ಜಯಭಕ್ತರಸ ಅಘಾಹರನೆ | ಮದ್ಗುರುವೆ

ಜಯ ಎನ್ನ ಮನದ ತವನಿಧಿಯೆ || ೬೬ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಜಯ ನಿತ್ಯನಿರೂಪನೆ: ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಬೆಳಗುವವನೇ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!

ಜಯ ಸತ್ಯಸದ್ಗುರುವೆ: ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಸದ್ಗುರುವೇ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!

ಜಯ ಭಕ್ತರ ಅರಸ ಅಘಾಹರನೆ: ಭಕ್ತರ ಪ್ರಭುವೇ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡುವವನೇ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!

ಮದ್ಗುರುವೆ ಜಯ ಎನ್ನ ಮನದ ತವನಿಧಿಯೆ: ನನ್ನ ಗುರುವೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ದಿವ್ಯ ರತ್ನನಿಧಿಯೇ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳ-ಜಯವಾಗಲಿ!

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇದು ಗುರುವಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಜಯಮಂಗಳ ಸ್ತೋತ್ರ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ, ನಿತ್ಯನೂತನನಾದ, ಭಕ್ತರ ಪ್ರಭುವಾದ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಗೆ ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನನಿಧಿಯಂತೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಸದ್ಗುರುವಿಗೆ ಜಯಕಾರ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೬೭. ಆರವತ್ತೇಳನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ

ಗುರು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶ | ವರಕೃಪಾರಸವೆನ್ನ

ಶರೀರವನು ತುಂಬಿ ಪೊರಸೂಸೆ | ಯದಂದಿಂದ

ಬರೆದಿಹೆನು ಬಲ್ಲ ಪರಿಯಲಿ || ೬೭ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಗುರು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶ ವರಕೃಪಾರಸವು + ಎನ್ನ: ಪರಮಗುರು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಪೆಯೆಂಬ ರಸವು ನನ್ನ.

ಶರೀರವನು ತುಂಬಿ ಪೊರಸೂಸೆ: ಇಡೀ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ಹೊರಚೆಲ್ಲಲು.

ಅದರಿಂದ ಬರೆದಿಹೆನು ಬಲ್ಲ ಪರಿಯಲಿ: ಆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ 'ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ'ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

"ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಂತ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಬರೆದದ್ದಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯದೇವ ಗುರು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲೇಶನ ಕೃಪಾಮೃತವು ನನ್ನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಹೊರಚೆಲ್ಲಿದಾಗ, ಆ ದಿವ್ಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಪರಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಚನ/ತ್ರಿಪದಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೬೮. ಆರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ತ್ರಿಪದಿ (ಫಲಶ್ರುತಿ)

ಯೋಗಾಂಗತ್ರಿವಿಧಿಯನು | ರಾಗದಿಂ ಬರೆದೋದೆ

ರೋಗಭವಬಾದೆ ಪರಿಯುವುದು | ಲಿಂಗದೊಳು

ಸಾಗಿ ಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುವರು || ೬೮ ||

ಪದಚ್ಛೇದ:

ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿಯನು ರಾಗದಿಂ ಬರೆದೋದೆ: ಈ 'ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ'ಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರೆದು ಹಾಗೂ ಪಠಣ ಮಾಡಿದರೆ.

ರೋಗ ಭವಬಾದೆ ಪರಿಯುವುದು: ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ರೋಗ ಹಾಗೂ ಸಂಸಾರದ ಭವಬಂಧನದ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

ಲಿಂಗದೊಳು ಸಾಗಿ ಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುವರು: ಅಂತಹ ಸಾಧಕರು ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾಗಿ, ಈ ಭವಬಂಧನಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಕ್ತಪದದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ವಿವರವಾದ ಅರ್ಥ / ಭಾವಾರ್ಥ:

ಇದು ಕೃತಿಯ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾಗಿದೆ. "ಯಾರು ಈ 'ಯೋಗಾಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿ, ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಬರೆದು, ಓದಿ, ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಅವರ ಲೌಕಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಹಾಗೂ ಭವಬಂಧನ ಬಾಧೆಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ಶಿವಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು प्राप्तಿಸಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ."

೬೨ - ೬೮ ನೆಯ ತ್ರಿಪದಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಾರಾಂಶ:

೬೨: ಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಶರಣರ ಐಕ್ಯತೆಯು ಚಿನ್ನ-ಬಣ್ಣ, ರತ್ನ-ಬೆಳಕುಗಳಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಿಲ್ಲದ ಅಭೇದ ಸ್ಥಿತಿ.

೬೩ - ೬೪: ದಾಸೋಹ ಭಾವದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ - ಶರಣರ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರವೇ ನಿತ್ಯಸುಖ.

೬೫ - ೬೬: ಗುರು ಚಿನ್ನಮಲ್ಲೇಶನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಭವಬಂಧನ ನಾಶ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರ.

೬೭ - ೬೮: ಕೃತಿಯು ಗುರುಪ್ರೇರಣೆಯ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಪಠದಿಂದ ರೋಗ-ಭವಬಂಧನಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಶುಭ ಫಲಶ್ರುತಿ.